

Kapasitets- og behovsanalyse på pleie og omsorg

Modum kommune

Kapasitets- og behovsanalyse på pleie og omsorg

- Vi har kartlagt dagens tjenestetilbud, herunder ressursbruk på ulike tjenester, og dekningsgrader med utgangspunkt i tilgjengelig statistikk (KOSTRA). Vi viser også sammenlignbare tall for aktuelle kommuner og for gjennomsnittet av kommunegruppa til Modum. Videre har vi sett på framtidig tjenestebehov, herunder behov for heldøgns omsorgsplasser og hjemmetjenester, basert på framskrivingsverktøyet omsorgsbehov 2040. I tillegg har vi sett nærmere på andre faktorer som kan synes å påvirke kommunens framtidige organisering av pleie- og omsorgstjenestene. Leveransen skal gi nyttig input og relevant dokumentasjon som kommunen kan støtte seg på i vurderingene av framtidig pleie- og omsorgsstrategi.

Innhold

- Dagens tjenestetilbud
- Økonomi- og behovsanalyse
- Institusjons- eller hjemmebaserte tjenester
- Samlet vurdering
- Vedlegg

Dagens tjenestetilbud

Dagens tjenestetilbud

- Pleie og omsorgstjenestene i Modum kommune
- Tjenesteprofil
- Dekningsgrader for heldøgns omsorg
- Økonomiske nøkkeltall
- Pleiefaktor
- Supplerende nøkkeltall

Dagens tjenestetilbud

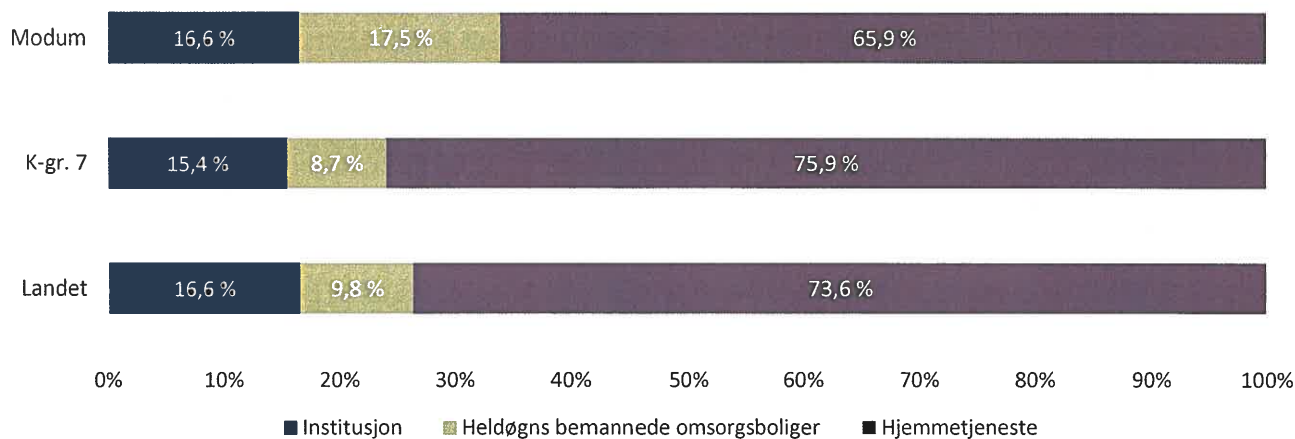
- I denne delen vil vi se nærmere på innretningen av dagens pleie- og omsorgstilbud i Modum kommune. Framstillingen er i hovedsak basert på KOSTRA-tall (2019) , samt utfyllende informasjon fra kommunen.
- Det er generelt store variasjoner i hvordan kommunene setter sammen tjenestetilbudet. I hovedsak består dagens omsorgstjenester av sykehjem og aldershjem, omsorgsboliger med og uten heldøgns bemanning, samt hjemmehjelp og hjemmesykepleie. Av disse regnes sykehjem og aldershjem som institusjonsbaserte tjenester, mens omsorgsboliger og hjemmetjenester defineres som hjemmebaserte tjenester.

Pleie og omsorgstjenestene i Modum kommune

- Modumheimen er kommunens sykehjem med 96 plasser fordelt over 5 avdelinger i nytt bygg og 3 avdelinger i rehabilitert bygg. Modumheimen ligger sentralt til i Åmot, med kort vei til sentrum.
- Frydenberg er kommunens rehabiliteringsenhet med 18 plasser.
- Bo- og dagsenteret (VBD) har til sammen 54 plasser. VBD er bemannet hele døgnet.
- Psykisk helse/rus (GBD, Geithusberga, LUDO) har 41 beboere.
- I boliger for funksjonshemmede er det 41 plasser, når vi ikke tar med de 8 plassene på Ekornstua.
- Virksomhet for hjemmebaserte tjenester er organisert i sone nord og sone sør.
- Ifølge KOSTRA 2019: 120 plasser i institusjon og 127 beboere i bolig med heldøgns omsorg. Hjemmetjenester 604 brukere i alt.
 - 120 plasser i institusjon når vi tar med Modumheimen, uten to KAD plasser, og regner med Frydenberg med 18 og de 8 på Ekornstua.

Tjenesteprofil 2019

Tjenesteprofil

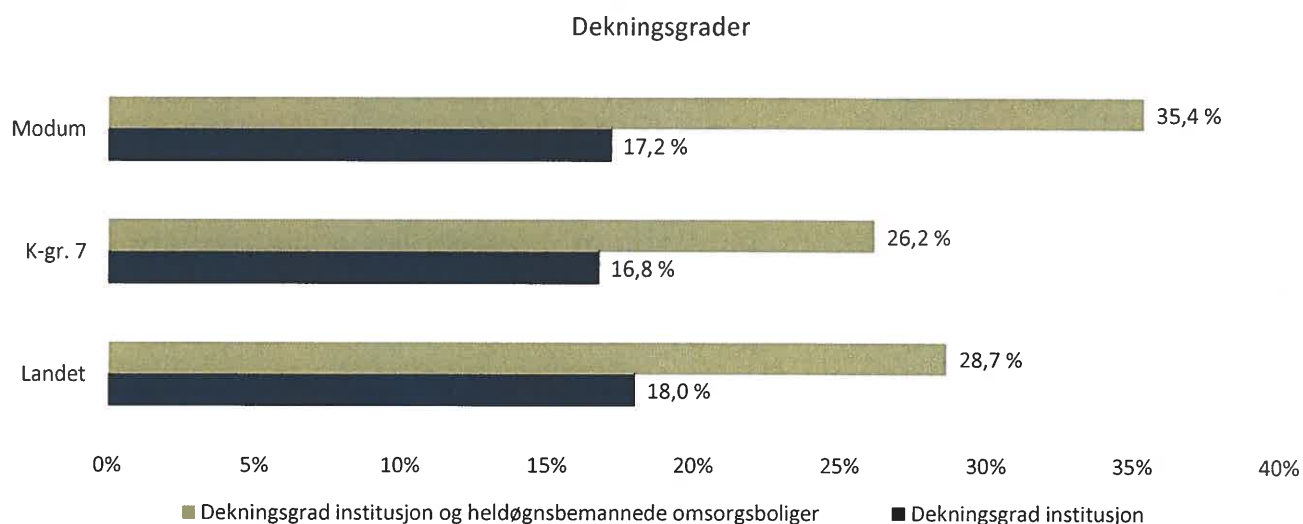

Andel brukere av ulike tjenesteprodukter i Modum, kommunegruppe 7 og landet. 2019. Kilde: SSB/ beregninger ved TF

*): Plasser i helse- og omsorgsinstitusjoner pr. 31.12. Inkluderer sykehjem, aldershjem, barnebolig, avlastningsbolig. Korrigert for kjøp/salg over kommunegrensene. Bygningmessig utforming/kapasitet, uavhengig av hvor mange som faktisk bor på rommene, og hvor mange plasser som faktisk er i drift eller budsjettert. Også inkludert private institusjoner (kommerielle og ideelle) som inngår i det kommunale tilbudet. Både langtidsplasser og tidsbegrensede plasser. Ikke inkludert KAD (kommunale akutte døgnplasser) / ØHD (Øyeblikkelig hjelp døgnopphold) fom. 2017-årgangen.

- Andelen institusjonsbeboere* i Modum (=16,6 prosent) er på nivå med gjennomsnittet for kommunegruppen og landet for øvrig. Videre har kommunen en høyere andel tjenestemottakere i heldøgnsbemannet omsorgsbolig (=17,5 prosent) enn gjennomsnittet for kommunegruppen og landsgjennomsnittet. Når det gjelder ordinære hjemmetjenester, dvs. hjemmesykepleie og praktisk bistand, har kommunen noe lavere andel mottakere enn kommunegruppen og landsgjennomsnittet (=65,9 prosent).

Dekningsgrader for heldøgns omsorg 2019

Dekningsgrader for heldøgns pleie og omsorg. Modum, kommunegruppe 7 og landet, 2019. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Dersom vi summerer opp antall institusjonsplasser og omsorgsboliger med heldøgns bemanning, og dividerer på antall personer over 80 år i kommunen, får vi et tall på dekningsgraden. Dekningsgraden for institusjon og heldøgnsbemannet omsorgsbolig i Modum ligger på om lag 35 prosent i 2019. Totaltilbudet på heldøgns omsorg i forhold til befolkningen over 80 år er dermed noe høyere enn landet forøvrig.

Institusjonsdekningen i Modum lå på 17,2 prosent i 2019, det vil si om lag på nivå med landet for øvrig.

Dekningsgrader heldøgns omsorg 2019

- Dekningsgraden for heldøgns omsorg for Modum på 35,4 prosent i 2019, tar utgangspunkt i 120 institusjonsplasser og 127 beboere i bolig med heldøgns bemanning per 31.12.19.
 - Disponible institusjonsplasser: Plasser i helse- og omsorgsinstitusjoner pr. 31.12. Inkluderer sykehjem, aldershjem, barnebolig, avlastningsbolig. Korrigert for kjøp/salg over kommunegrensene. Bygningsmessig utforming/kapasitet, uavhengig av hvor mange som faktisk bor på rommene, og hvor mange plasser som faktisk er i drift eller budsjettet. Også inkludert private institusjoner (kommersielle og ideelle) som inngår i det kommunale tilbudet. Både langtidsplasser og tidsbegrensede plasser. Ikke inkludert KAD (kommunale akutte døgnplasser) / ØHD (Øyeblikkelig hjelp døgnopphold) fom. 2017-årgangen.

Dekningsgrader for heldøgns omsorg 2019 (forts.)

- Mange kommuner har lenge gått ut fra et normtall på 25 prosent i dekning av sykehjem og heldøgnsbemannede omsorgsboliger relativt til antall eldre over 80 år. Tallet skriver seg fra Stortingsmelding nr. 50 (1996-1997) om Handlingsplan for eldreomsorgen, der det står at det er «lagt til grunn et behov for plasser med heldøgns pleie og omsorg i egnet bolig svarende til ca. 25 pst av befolkningen 80 år og eldre». Det blir understreket at dette er et anslag for behovsdekningen på landsbasis under forutsetning av godt utbygde hjemmetjenester og rimelig tilgang på tilrettelagte boliger. Det gjelder alle aldersgrupper enten heldøgns omsorg gis i sykehjem, omsorgsbolig eller eget hjem. De 25 prosentene må derfor tolkes som et antatt behov for heldøgns omsorg i kommunens totale pleie- og omsorgstilbud. En dekningsgrad på 25 prosent av de over 80 år er tenkt å ligge så mye over det reelle behovet for denne gruppen slik at det også er kapasitet til å dekke heldøgns omsorg for de under 80 år. Det faktiske behov vil variere i kommunene, blant annet som følge av innbyggernes aldersfordeling og generelle helsetilstand. Samtidig kan den statlige normen eller minimumsstandarden fungere som en grei «rettesnor» for kommunal planlegging av nye mulige utbyggingsbehov.
- I 2019 var altså dekningsgraden for heldøgnsomsorg på landsbasis om lag 29 prosent av befolkningen over 80 år, og ligger dermed høyere enn da handlingsplanen for eldreomsorg ble satt i verk.

Økonomiske nøkkeltall 2019

Økonomiske nøkkeltall. Kilde: KOSTRA/beregninger ved TF

	Modum			K-gr. 7	Landet
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsutgifter til pleie og omsorg, pr innb. (kr)	18 769	19 743	21 623	16 880	19 574
Netto driftsutgifter til pleie og omsorg, pr innb. 67 år og over	108 733	110 579	119 642	114 388	126 984
Netto driftsutgifter til pleie og omsorg, pr innb. 80 år og over	384 821	401 755	437 261	449 369	455 416
Korrigerte brutto driftsutgifter pr mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester (kr)	423 932	445 128	464 523	452 358	454 984
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (kr)	271 382	275 200	288 911	284 291	285 659
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (kr)	1 238 663	1 168 462	1 260 200	1 219 213	1 160 879
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	3 654	3 508	3 820	3 986	3 794

- Modum hadde høyere kostnader til pleie og omsorgstjenesten målt pr innbygger enn både sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet i 2019.
 - Målt per innbygger 67 år og eldre 80 år og eldre hadde Modum noe lavere kostnader til pleie og omsorg enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 og landet.
- Kommunen hadde noe høyere enhetskostnader per tjenestemottaker enn både sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.
 - Både enhetskostnaden per mottaker av hjemmetjenester og enhetskostnaden per institusjonsplass var høyere enn landet for øvrig.

Pleiefaktor

- Det er vanlig å bruke pleiefaktor, dvs. antall pleieårsverk pr. døgnplass, som et mål på bemanningssituasjonen. I tradisjonelle sykehjem ligger pleiefaktoren vanligvis på om lag 0,75-0,80. I en undersøkelse basert på gjennomgang av 29 ulike sykehjem i Norge (utført av SINTEF), ble pleiefaktoren beregnet til å være 0,79 pleieårsverk per døgnplass. Ressurser til administrasjon og lignende er ikke inkludert i pleiefaktorbegrepet.
- Pleiefaktor må fastsettes og defineres slik at det er samsvar mellom behovet til brukerne, gjerne fastsatt gjennom IPLOS-score, og den innsatsen som trengs fra turnuspersonell for at brukerne skal få faglig forsvarlig stell og pleie etter det som er fastlagt ved den institusjonen der brukeren har fått tildelt plass.
- I tabellen under er vist beregnet pleiefaktor for ulike brukergrupper i Modum kommune. Pleiefaktoren er vist for tre ulike kategorier; Institusjon (inkl. Frydenberg), Bo- og dagsenter (VBO)/psykisk helse og rus, samt funksjonshemmede.

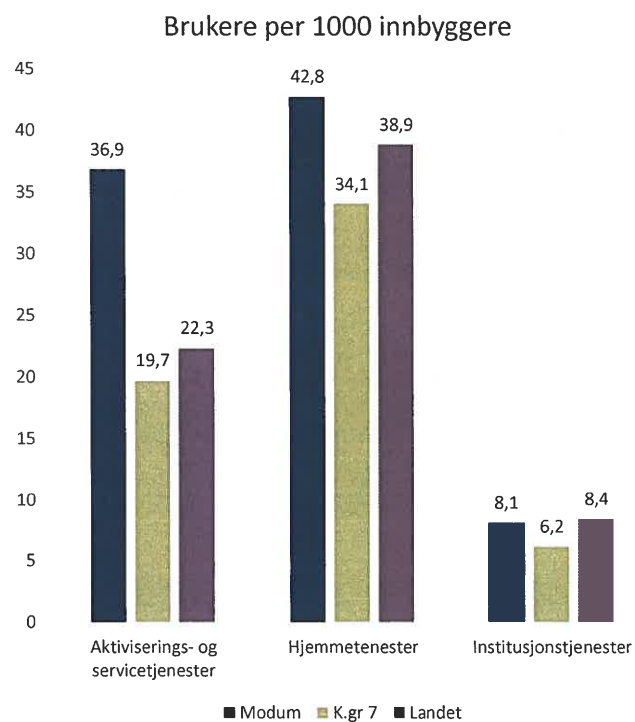
*Beboere og pleiefaktor i Modum. Kilde: Modum kommune**

	Beboere	Pleiefaktor
Institusjonstjeneste	114	0,78
Bo- og dagsenter/psykisk helse/rus	91	0,49
Funksjonshemmede	55	1,13

**): I vedlegg til rapporten er vist en mer detaljert oversikt.*

Brukere per 1000 innbyggere

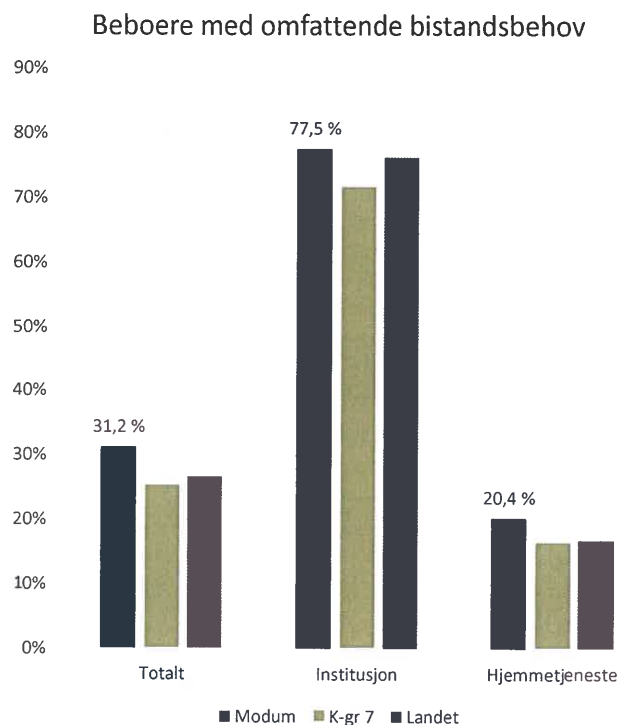
- Diagrammet viser brukere per 1000 innbyggere på ulike tjenestegrupper i 2019.
- Modum har flere brukere målt per 1000 innbyggere på tjenestegruppene aktiviserings- og servicetjenester og hjemmetjenester enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.
- På institusjonstjenester har Modum om lag tilsvarende andel brukere som landsgjennomsnittet.

Brukere per 1000 innb. på ulike tjenestegrupper 2019. Kilde: KOSTRA

Beboere med omfattende bistandsbehov

- Tall fra KOSTRA viser at Modum har en noe høyere andel beboere med omfattende bistandsbehov enn landet for øvrig, både når det gjelder hjemmetjeneste og institusjon.
- Andelen i hjemmetjeneste utgjorde 20,4 prosent, mens andelen i institusjon utgjorde 77,5 prosent i 2019.

Beboere med omfattende bistandsbehov. Kilde: KOSTRA

Supplerende nøkkeltall omsorgstjenestene

Supplerende nøkkeltall PLO, 2019. Kilde: KOSTRA

	Modum			K-gr. 7	Landet
	2017	2018	2019	2019	2019
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	311,4	313,9	335,2	257,5	300,1
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	33,6	34,7	36,5	30,0	31,3
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	78,1	80,7	80,1	77,0	77,5
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,55	0,55	0,57	0,56	0,58
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	31,3	29,8	29,7	28,0	30,1
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	47,8	49,7	48,0	51,9	47,2
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	10,0	11,6	11,3	10,5	11,3
Andel beboere 80 år og over i bolig m/ fast tilknyttet bemanning hele døgnet (prosent)	37,1	32,8	32,3	31,9	34,2
Andel innbyggere 80 år og over i bolig m/ fast tilknyttet bemanning hele døgnet (prosent)	7,2	6,0	5,9	3,0	3,6
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	100	100	100	88,3	89,2
Andel private institusjonsplasser (prosent)	2,0	0,0	0,0	1,6	9,4
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,53	0,54	0,61	0,59	0,56
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (antall)	0,55	0,35	0,83	0,49	0,43

Økonomi- og behovsanalyse

Økonomi- og behovsanalyse

- (Ståsted-)analyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på ulike tjenesteområder harmoniserer med kommunens økonomiske rammebetingelser
 - Med en slik analyse kan man komme på sporet av tjenesteområder som synes å ligge høyere eller lavere i ressursbruk enn det behovet for tjenester skulle tilsi.
- Analyser av framtidig tjenestebehov
 - Vi har utarbeidet ulike scenarier for framtidig befolkningsutvikling for Modum kommune. Disse scenariene vil være et godt grunnlag for beskrivelser av eventuelt framtidig omstillingsbehov.
 - Med bakgrunn i scenariene vil vi beregne parametere (indikatorer) for demografikostnader, forsørgerbyrde, årsverksbehov og behov for omsorgsplasser (både heldøgns og hjemmetjenester).

Oppsummering og hovedfunn

Oppsummering overordnet økonomianalyse

- Analysene på kommuneøkonomi viser at Modum kommune på de sentrale tjenesteområdene samlet sett hadde et merforbruk på ca. 48 mill. kr i forhold til kommunens økonomiske rammebetingelser i 2019.
 - På pleie og omsorg finner vi at kommunen hadde et merforbruk på 20,0 mill. kr.
- Vi har også sett på ressursbruken i Modum opp mot aktuelle sammenligningskommuner. Sammenligningene mot enkeltkommuner og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 harmonerer med funnene i analysen av kommunens ressursbruk sammenholdt mot de økonomiske rammebetingelsene.

Oppsummering framtidig tjenestebehov

- Oppsummert er det anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen i alle de tre scenariene, og analysene viser at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg.
- Vi har også sett på framtidig forsørgerbyrde og behov for kommunale årsverk på barnehage, grunnskole og pleie og omsorg.
 - Framskrivningene viser at forsørgerbyrden vil øke betydelig i årene framover. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist. Framskrivningene viser at behovet for årsverk innen barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040, mens behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke uansett scenario.
 - Illustrasjonene av framtidig behov for omsorgsplasser viser at det vil bli både flere mottakere med behov for heldøgns omsorg og hjemmetjeneste.
 - H-scenariet vil gi lavest framtidig behov målt per 1000 innbyggere, sett i forhold til de to andre scenariene.

Økonomianalyse

Oppsummering overordnet økonomianalyse

Oppsummering overordnet økonomianalyse. Modum kommune 2019. Kilde: KOSTRA/KMD, beregninger ved TF

- Beregningene viser at Modum kommune samlet sett hadde merutgifter på 48 mill. kr i forhold til kommunens økonomiske rammebetingelser i 2019.
 - På pleie og omsorg har vi beregnet et merforbruk på 20,0 mill. kr i 2019.

Tjenesteområde	Mer-/mindreutgift 2019 (mill. kr) sammenlignet med	
	Lands-gjennomsnittet	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-3,5	21,3
Administrasjon	-5,6	1,9
Landbruk	0,7	-0,6
Grunnskole	-17,8	8,2
Pleie og omsorg	28,9	20,0
Kommunehelse	0,9	3,8
Barnevern	-0,7	1,7
Sosialtjeneste	-11,5	-8,1
Sum	-8,5	48,2

Prioritering for kommunen samlet

Andel av totale netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Modum			K-gr. 7	Hele landet
	2017	2018	2019	2019	2019
Barnehage (F201, 211, 221)	14,4	14,4	14,8	16,1	14,4
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	7,3	7,4	7,7	8,1	7,8
Landbruk (F329)	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	23,2	22,3	21,7	25,9	22,5
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	33,5	34,4	36,3	29,8	31,1
Kommunehelse (F232, 233, 241)	4,5	5,3	5,2	4,8	4,9
Barnevern (F244, 251, 252)	5,3	4,3	3,8	3,6	3,6
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	2,8	2,7	3,2	3,3	4,3
Sum sentrale tjenesteområder	91,3	91,1	93,0	91,8	88,8
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø (F301, 302, 303, 335, 360, 365)	0,3	0,4	0,7	1,2	1,4
Kultur (F231, 370, 373, 375, 377, 380, 381, 383, 385, 386)	3,9	3,9	3,9	3,4	4,2
Kirke (F390, 393)	1,2	1,1	1,2	0,9	0,9
Samferdsel (F330, 332)	1,9	2,1	2,3	1,7	1,6
Brann og ulykkesvern (F338, 339)	0,9	1,0	1,0	1,3	1,4
Sum utvalgte områder utenfor IS	8,2	8,5	9,1	8,5	9,5
Totalt	99,5	99,6	102,1	100,3	98,3

- Modum hadde i 2019 en høyere andel ressursbruk (netto driftsutgifter/egenfinansiering) på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.
- På pleie og omsorg hadde Modum en andel ressursbruk på 36,3 prosent, mens gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 og landsgjennomsnittet var hhv. 29,8 prosent og 31,1 prosent.

Økonomiske rammebetingelser

- *Modum er en lavinntektskommune*
 - I KOSTRA er Modum plassert i kommunegruppe 7, dvs. mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger og lave frie disponible inntekter.
 - Inntektsnivå på 92 prosent av landsgjennomsnittet i 2019.
 - Samlet beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet på ca. 1 prosent over landsgjennomsnittet i 2019.

	Korrigerte frie inntekter 2019
Modum	92
Hole	95
Øvre Eiker	90
Hurum	91
K-gr. 7	93
Landsgjennomsnittet	100

De økonomiske rammebetingelsene vil være styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby innbyggerne.

Korrigerte frie inntekter 2019

– en indikator som viser kommunens reelle inntektsnivå

- Korrigerte, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for variasjon i utgiftsbehov. Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet. Kommuner med et lavt beregnet utgiftsbehov ("billig" i drift) får justert opp sine inntekter, mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov ("dyr" i drift) får justert ned sine inntekter.
- Tabellen ved siden av viser nivået på korrigerte frie inntekter for Modum og andre sammenlignbare «gruppe-7 kommuner» i fylket. Nivået (i prosent av landsgjennomsnittet) er vist både med og uten eiendomsskatt, konsesjonskraftinntekter, havbruksfond og fordel av differensiert arbeidsgiveravgift.
- Modum hadde korrigerte frie inntekter (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruksfond og fordel DA) på 92 prosent av landsgjennomsnittet i 2019.

Frie inntekter i 2019 korrigert for variasjoner i utgiftsbehov. Tabellen viser pst. av landsgjennomsnittet av inntekt per innbygger. Landsgjennomsnittet = 100.
Kilde: KMD

	Korrigerte frie inntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. E-skatt, konsesjonskraftinntekter, havbruksfond og fordel DA
Modum	95	92
Hole	101	95
Øvre Eiker	96	90
Hurum	97	91
Buskerud	98	95
Landet	100	100

Utgiftsutjevningen, Modum kommune 2019

	Vekt	Antall	Utgiftsbehovs- indeks	Tillegg/fradrag i utgiftsutjevningen (1000 kr)
0-1 år	0,0055	252	0,8339	-646
2-5 år	0,1401	602	0,9356	-6 579
6-15 år	0,2628	1 604	0,9551	-8 612
16-22 år	0,0229	1 104	0,9117	-1 474
23-66 år	0,1031	7 919	0,9876	-929
67-79 år	0,0553	1 784	1,1865	7 521
80-89 år	0,0760	553	1,1727	9 570
over 90 år	0,0383	127	1,0799	2 231
Basistillegg	0,0188	0,5860	0,6871	-4 289
Sone	0,0101	47 231	0,8793	-889
Nabø	0,0101	27 285	1,1029	758
Landbrukskriterium	0,0020	0,0049	1,8824	1 287
Innbyggere 6-15 år ekskl. Skandinavia	0,0071	136	1,0151	78
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	282	0,7148	-1 747
Dødlighet	0,0452	109	1,0186	614
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0181	328	1,0448	591
Lavinntekt	0,0113	746	1,0787	649
Uføre 18-49 år	0,0065	320	1,2227	1 056
Oppførningsindeks	0,0095	0,5162	1,0325	225
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	1 298	1,0858	1 214
PU over 16 år	0,0484	63	1,2086	7 362
Ikke-gifte 67 år og over	0,0452	1 119	1,2167	7 143
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0171	84	0,8198	-2 247
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	2 337	0,6566	-4 707
Kostnadsindeks	1,0000		1,0112	8 179

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur, demografisk sammensetning mv. Både etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved å tjenesteytingen vil derfor variere mellom kommunene. Målet med utgiftsutjevningen er å fange opp slike variasjoner. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne.

Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få full kompensasjon for de kostnadsforskjellene som de selv ikke kan påvirke.

Utgiftsutjevningen fordelt på sektornøkler, Modum 2019

- Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor tung eller lett en kommune er å drive, sammenlignet mot det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner.
- Modum fikk beregnet en utgiftsbehovsindeks på 1,0112 i inntektssystemet for 2019 (der indeks lik 1 betyr et utgiftsbehov lik landsgjennomsnittet). Det vil si at Modum ble beregnet å være om lag 1 prosent *mer* kostnadskrevende å drive enn gjennomsnittskommunen.
- Områdene landbruk, pleie og omsorg, kommunehelse, barnevern og sosialtjeneste bidro til å trekke opp samleindeksen med 4,3 prosentpoeng, mens områdene barnehage, administrasjon og grunnskole trakk ned samleindeksen med 3,2 prosentpoeng.
- På delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg ble kommunen beregnet å være om lag 11 prosent *mer* kostnadskrevende å drive enn gjennomsnittskommunen.

Utslag på delkostnadsnøkler i inntektssystemet (utgiftsutjevningen) 2019. Modum kommune.
Kilde: KMD, beregninger ved TF

Utslag delkostnadsnøkler 2019			
	Vekt	Indeks	Bidrag til «hovedindeks»
Barnehage	0,1645	0,8917	-1,8 %
Administrasjon	0,0812	0,9690	-0,3 %
Landbruk	0,0020	1,8824	0,2 %
Grunnskole	0,2553	0,9540	-1,2 %
Pleie og omsorg	0,3449	1,1148	4,0 %
Kommunehelse	0,0505	1,0107	0,1 %
Barnevern	0,0439	1,0151	0,1 %
Sosialtjeneste	0,0576	1,0124	0,1 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,0112	1,1 %

Beregnet utgiftsbehov delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg, Modum 2019

- Dagens kostnadsnøkkel for pleie- og omsorgstjenester bygger i hovedsak på analyser utført av Borgeutvalget. I delkostnadsnøkkelen inngår alderskriterier med en vekt på 56 prosent, andre etterspørselsfaktorer enn alder (psykisk utviklingshemmede, ikke gifte eldre og dødelighet) med en vekt på 40 prosent og kostnadsfaktorer (bosettingsmønster og kommunestørrelse) med en vekt på knappe 4 prosent.
- Av tabellen ser vi hvilke kriterier som påvirker utgiftsbehovet på pleie og omsorg for Modum.
- Alderssammensetningen trekker samlet sett opp utgiftsbehovet med om lag 6 prosentpoeng, mens øvrige kriterier trekker opp utgiftsbehovet med om lag 5 prosentpoeng. Med andre ord får Modum beregnet et høyere utgiftsbehov enn gjennomsnittskommunen på bakgrunn av befolkningssammensetningen.

Utslag på delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg, Modum kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Innbyggere 0-66 år	0,1426	0,9681	-0,5 %
Innbyggere 67-79 år	0,1099	1,1865	2,1 %
Innbyggere 80-89 år	0,2021	1,1727	3,5 %
Innbyggere over 90 år	0,1066	1,0799	0,9 %
PU 16 år og over	0,1403	1,2086	2,9 %
Ikke-gifte 67 år og over	0,1311	1,2167	2,8 %
Standardisert antall døde	0,1311	1,0186	0,2 %
Sonekriteriet	0,0111	0,8793	-0,1 %
Nabokriteriet	0,0111	1,1029	0,1 %
Basiskriteriet	0,0141	0,6871	-0,4 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,1148	11,5 %

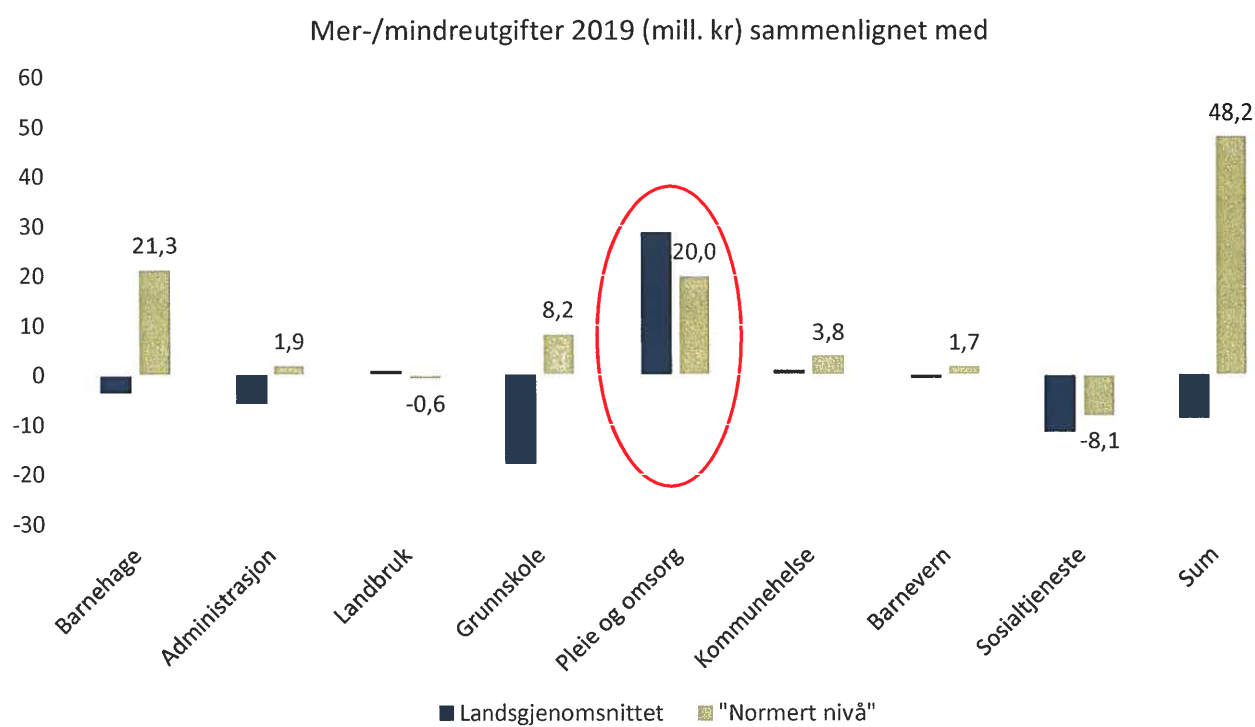
KOSTRA- og effektivitetsanalyse 2019

- KOSTRA- og effektivitetsanalysen skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser (dvs. hensyntatt både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå).
 - Vi «dekomponerer» også analysen ned på de enkelte tjenester (funksjoner i KOSTRA-sammenheng). Vi kan slik sett få fram hvordan kommunen prioriterer og dimensjonerer innenfor de ulike tjenesteområdene.
 - Vi vil imidlertid presisere at et slikt beregnet utgiftsnivå generelt ikke må oppfattes som en slags fasit på et "riktig" nivå. Beregningene er mer en illustrasjon på hvordan kommunen faktisk har tilpasset seg et forbruksnivå på de aktuelle tjenesteområdene i sum - sammenlignet med hva utgiftsbehovet (ifølge kriteriene i inntektssystemet) og de reelle, frie inntektene ideelt sett skulle tilsi. Dessuten skal det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning, og at kriteriene i inntektssystemet ikke inkluderer alle tjenesteområder.
 - Vi har i analysene basert oss på endelige/reviderte KOSTRA-data for 2019 og tall for tidligere årganger. For øvrig forutsettes det at kommunen fører regnskapet i henhold til KOSTRA-veilederen. For å få et mest mulig fullstendig bilde av kommunens økonomiske nøkkeltall er det tatt utgangspunkt i KOSTRA-tall for kommunen som konsern.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Modum kommune 2019

- Våre beregninger viser at Modum kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde mindreutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på ca. 8,5 mill. kr i 2019. I forhold til kommunens «normerte utgiftsbehov» er det beregnet mindreutgifter på 17,9 mill. kr. Dette er hensyntatt kriteriene og vektene i inntektssystemet. Etter justering for et nivå på korrigerte frie inntekter på 92 prosent av landsgjennomsnittet (tilsvarende om lag 66,0 mill. kr), har vi beregnet et samlet merforbruk på 48,2 mill. kr (=66,0-17,9).
- På pleie og omsorg finner vi at kommunen hadde merutgifter på rundt 29 mill. kr i forhold til landsgjennomsnittet i 2019. Etter justering for et beregnet utgiftsbehov på pleie og omsorg tilsvarende ca. 11 prosent over landsgjennomsnittet og et inntektsnivå (for kommunen samlet) 8 prosent under landsgjennomsnittlig nivå (dvs. rundt 22,8 mill. kr på PLO), har vi beregnet et samlet *merforbruk på 20,0 mill. kr.*

Illustrasjon KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Modum kommune 2019

KOSTRA og effektivitetsanalyse. Modum kommune 2019. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner. Mill kr. Modum kommune 2019

	Netto driftsutgifter (kr per innb.) 2019		Mer-/mindreutgifter (mill. kr) sammenlignet med		
	Modum	Lands- gjennomsnittet	Lands- gjennomsnittet	"Normert utgiftsnivå"	"Normert og inntektsjustert utgiftsnivå"
Barnehage (F201, 211, 221)	8 835	9 080	-3,5	10,4	21,3
201 Barnehage	7 298	7 761	-6,5	5,3	14,3
211 Styrket tilbud til førskolebarn	795	719	1,1	2,2	3,1
221 Barnehagelokaler og skyss	741	600	2,0	2,9	3,8
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	4 521	4 918	-5,6	-3,4	1,9
100 Politisk styring	302	443	-2,0	-1,8	-1,4
110 Kontroll og revisjon	94	101	-0,1	-0,1	0,1
120 Administrasjon	3 571	3 677	-1,5	-0,1	4,4
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	340	313	0,4	0,5	0,9
130 Administrasjonslokaler	213	383	-2,4	-2,2	-2,0
Landbruk (F329)	165	115	0,7	-0,7	-0,6
329 Landbruksforvaltning	165	115	0,7	-0,7	-0,6
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	12 868	14 129	-17,8	-8,6	8,2
202 Grunnskole	10 280	11 124	-11,9	-4,7	8,8
215 Skolefritidstilbud	213	291	-1,1	-0,9	-0,6
222 Skolelokaler	2 062	2 447	-5,4	-3,8	-1,1
223 Skoleskyss	313	266	0,7	0,8	1,2
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	21 628	19 575	28,9	-2,8	20,0
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	564	1 053	-6,9	-8,6	-8,0
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	8 106	7 328	11,0	-0,9	7,6
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	12 447	10 177	32,0	15,5	28,6
261 Institusjonslokaler	506	1 016	-7,2	-8,8	-8,3
Kommunehelse (F232, 233, 241)	3 094	3 030	0,9	0,4	3,8
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	917	733	2,6	2,5	3,5
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	417	247	2,4	2,4	2,8
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	1 760	2 050	-4,1	-4,4	-2,5
Barnevern (F244, 251, 252)	2 211	2 261	-0,7	-1,2	1,7
244 Barneverntjeneste	514	726	-3,0	-3,1	-2,5
251 Barneverntiltak i familien	155	275	-1,7	-1,7	-1,5
252 Barneverntiltak utenfor familien	1 542	1 260	4,0	3,7	5,7
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	1 915	2 727	-11,5	-11,9	-8,1
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	408	1 024	-8,7	-8,9	-8,1
243 Tilbud til personer med rusproblemer	181	458	-3,9	-4,0	-3,6
281 Ytelse til livsopphold	1 326	1 245	1,1	0,9	3,6

Mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner på pleie og omsorg

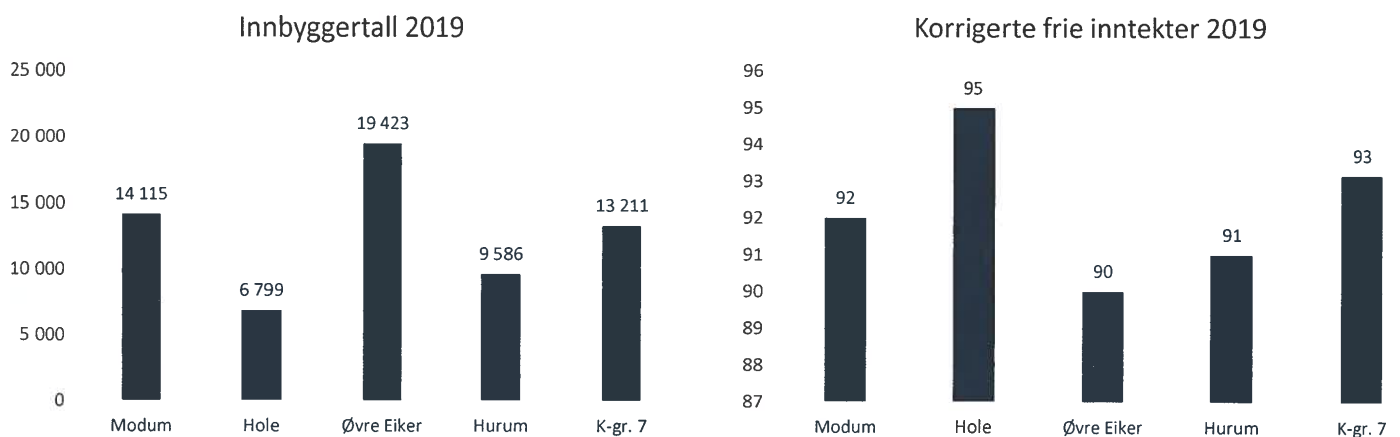
- I tabellen har vi beregnet mer-/mindreutgifter i forhold til landsgjennomsnittet og "normert nivå" på den enkelte KOSTRA-funksjon på pleie og omsorg.
- På pleie og omsorg har vi beregnet at Modum hadde merutgifter på 20,0 mill. kr i forhold til det de økonomiske rammebetingelsene skulle tilsi i 2019. Vi finner at kommunen hadde merutgifter på institusjon (F253) og hjemmetjeneste (F254) på hhv. 7,6 mill. kr og 28,6 mill. kr. På aktivisering eldre og funksjonshemmede (F234) og institusjonslokaler (F261) hadde kommunen mindreforbruk på hhv. 8,0 mill. kr og 8,3 mill. kr.
- Vi gjør oppmerksom på at funksjonene her inneholder tjenester til både funksjonshemmede og til eldre, og det vil derfor være nødvendig med mer omfattende analyser for å kunne si noe mer om årsakene til denne ressursbruken.

Mer-/mindreutgifter fordelt på ulike KOSTRA-funksjoner. Modum kommune 2019. Mill. kr.
Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

	Mer-/mindreutgifter (mill. kr) sammenlignet med	
	Lands-gjennom-snittet	"Normert utgiftsnivå"
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	28,9	20,0
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	-6,9	-8,0
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	11,0	7,6
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	32,0	28,6
261 Institusjonslokaler	-7,2	-8,3

Analyse av ressursbruk i sammenlignbare kommuner 2019

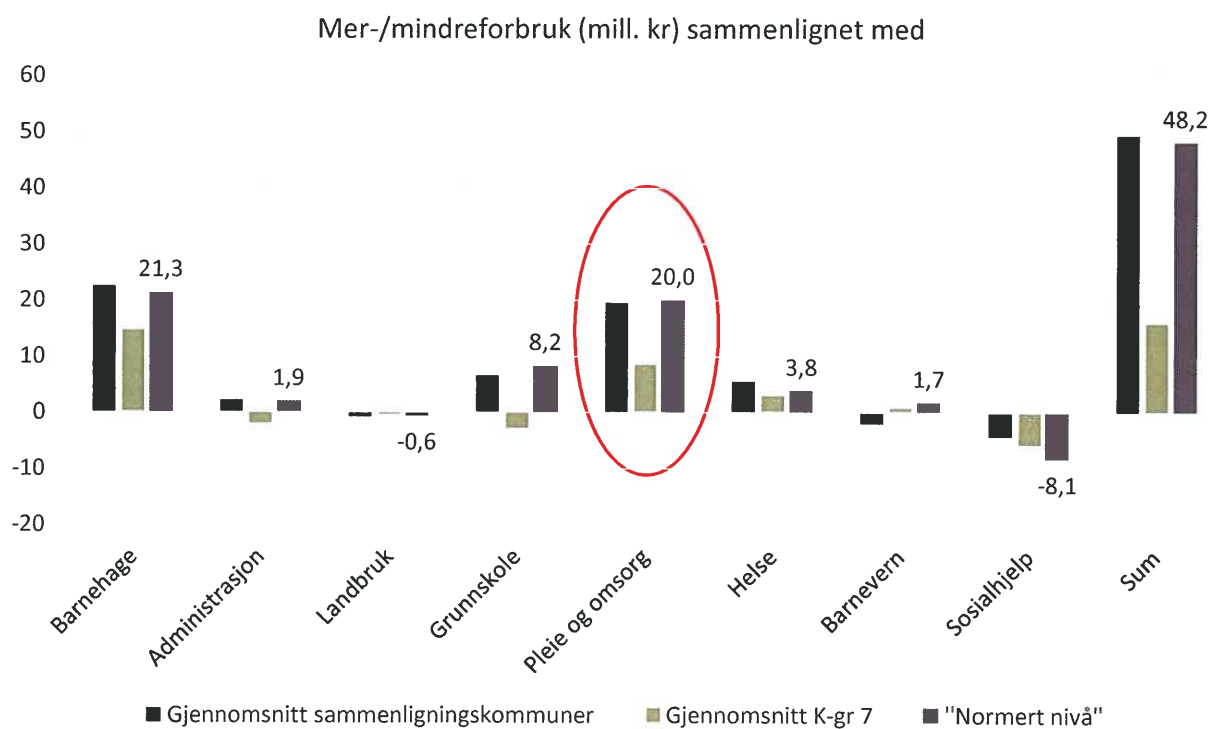
- Modum er plassert i KOSTRA-gruppe 7, dvs. mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger og lave frie disponible inntekter.
- Hole, Øvre Eiker og Hurum er andre Buskerud-kommuner i samme KOSTRA-gruppe, og er valgt ut som aktuelle sammenligningskommuner.
- Sammenligningene mot enkeltkommuner og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 harmonerer med funnene i analysen av kommunens ressursbruk sammenholdt mot de økonomiske rammebetingelsene.

«Utgiftskorrigerede netto driftsutgifter» 2019 – sammenligning mot aktuelle referansekommuner og KOSTRA-gruppe 7

- For å gjøre sammenligninger mot enkeltkommuner og kommunegrupper mer reelle, har vi justert kommunenes utgiftsnivå på bakgrunn av beregnet utgiftsbehov. Kommuner med et beregnet utgiftsbehov over landsgjennomsnittet vil få justert ned utgiftene sine, mens kommuner med et beregnet utgiftsbehov under landsgjennomsnittet vil få justert opp utgiftene sine.
- Denne «omregningen» gjør vi for å kunne sammenligne utgiftsnivået mellom kommuner på et mer robust og trygt grunnlag. For 2019-dataene har vi omregnet ved å basere oss på kriteriene og delkostnadsnøklerne brukt i inntektssystemet for aktuelt år.
- I tillegg har vi justert for kommunenes inntektsnivå, målt som korrigerede frie inntekter (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruksfond og fordel DA).

Sammenligning av ressursbruk mot KOSTRA-gruppe 7 og aktuelle referansekommuner 2019

Mer-/mindreforbruk Modum kommune 2019. Gjennomsnitt sammenligningskommuner, gjennomsnitt K-gr. 7 og «Normert nivå». Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

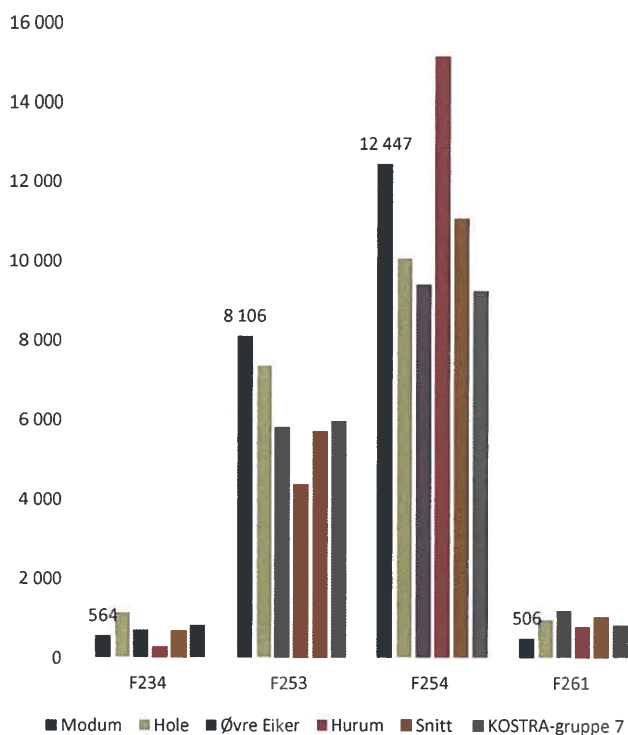
Sammenligning av ressursbruk på pleie og omsorg mot enkeltkommuner og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7

- Sammenligningene av Modums ressursbruk på pleie og omsorg mot enkeltkommuner og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 harmonerer med funnene i analysen av kommunens ressursbruk sammenholdt mot de økonomiske rammebetingelsene.
- Analysen viser også her et merforbruk F253 institusjon og F254 hjemmetjeneste, mens det er mindreforbruk på F234 aktivisering og F261 institusjonslokaler.

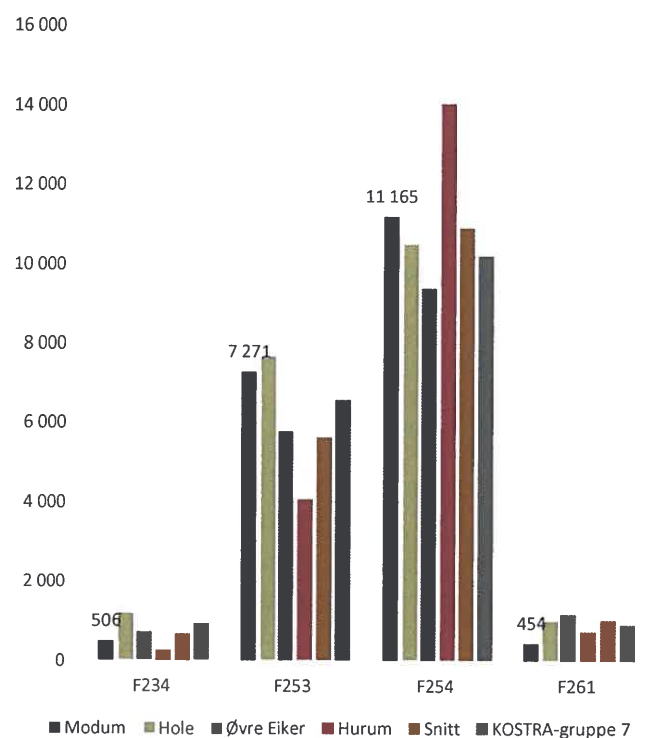
Mer-/mindreforbruk Modum kommune 2019. Gjennomsnitt sammenligningskommuner, gjennomsnitt K.gr. 7 og «Normert nivå». Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

	Gjennomsnitt sammenligningskommuner	Gjennomsnitt K-gr. 7	"Normert nivå"
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	19,5	8,5	20,0
234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse	-2,3	-5,9	-8,0
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	24,3	8,8	7,6
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	5,4	12,1	28,6
261 Institusjonslokaler	-7,9	-6,5	-8,3

Netto driftsutgifter i kr per innbygger på pleie og omsorg 2019

Netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

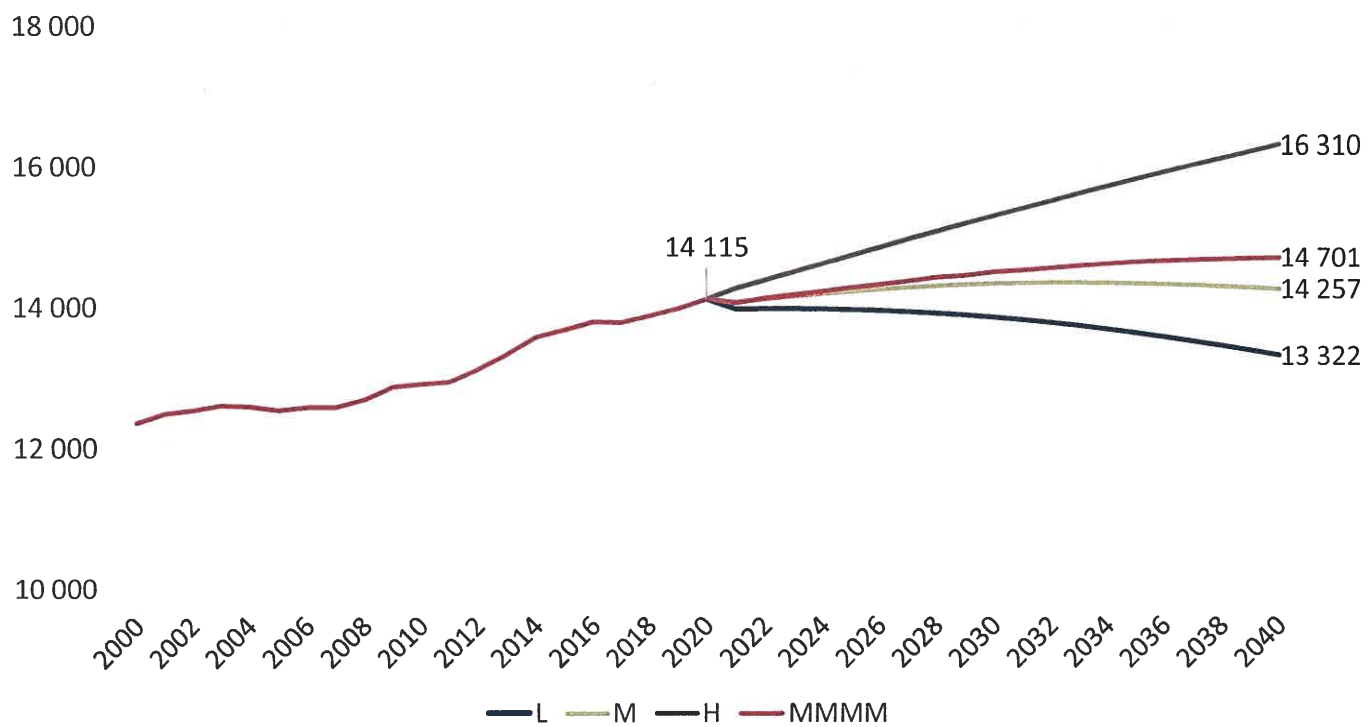
Utgiftsjusterte netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Framtidig tjenestebehov

Scenarier for Modum

- Vi har laget ulike scenarier for Modum basert på ulike verdier av attraktivitet for bosetting og næringsliv. Alle scenariene tar utgangspunkt i at SSBs framskriving for nasjonal befolkningsvekst skal bli som i hovedalternativet, men tar hensyn til ulike verdier av attraktiviteten for Modum.
 - I normal-alternativet er flyttetallene og arbeidsplassveksten satt lik forventet verdi for kommunen. Det vil si at for mange kommuner kan en slik forventet utvikling være svakere enn det SSB (MMMM) legger til grunn.
 - Vi har også scenarier med høy og lav attraktivitet for bosetting og næringsliv. I scenariet med høy attraktivitet legger vi til grunn at kommunen vil være blant de 20 prosent mest attraktive kommunene i landet, mens lav alternativet legger til grunn at kommunen vil være blant de 20 prosent minst attraktive kommunene i landet.

Scenarier for Modum

Befolkningsframskriving for ulike attraktivitetsscenarier. Modum kommune. Kilde: SSB/TF

Framtidig tjenestebehov

- Med bakgrunn i scenariene (L, M og H) har vi beregnet parametere (indikatorer) for demografikostnader, forsørgerbyrde, årsverksbehov og behov for omsorgsplasser (både heldøgns og hjemmetjenester).
- For å kunne si noe om framtidig ressursbehov er det relevant å se på utviklingen i befolkningssammensetningen, da dette i stor grad sier noe om hvordan kommunen må prioritere i framtida.

Status: Alderssammensetning per 1.1.2020

- Tabellen viser befolkningssammensetningen for kommunen, fylket og landet per 1.1.20. Som vi ser, har kommunen en høyere andel innbyggere over 67 år enn landet for øvrig.
- Andelen eldre over 67 år utgjorde 18,1 prosent. Til sammenligning utgjorde andelen for fylket og landet 15,4 prosent.

Andel innbyggere i ulike aldersgrupper per 1.1.20. Kilde: SSB/beregninger ved TF

	Modum	Viken	Hele landet
0-5 år	5,9	6,6	6,5
6-15 år	11,6	12,7	12,0
16-66 år	64,4	65,3	66,1
67-79 år	13,1	11,2	11,1
80-89 år	4,0	3,4	3,5
90 år og eldre	0,9	0,8	0,8
Sum	100,0	100,0	100,0
0-66 år	81,9	84,6	84,6
67 år og eldre	18,1	15,4	15,4

Befolkningsframskrivninger fram til 2040

- I tabellen er vist framtidig utvikling i ulike aldersgrupper med bruk av TFs framskrivingsalternativer. Når det gjelder befolkningsutvikling totalt, er det store variasjoner mellom de tre scenariene. I det mest pessimistiske scenariet (L) anslås en befolkningsendring på -5,6 prosent fra 2020 til 2040, mens det i det mest optimistiske scenariet (H) anslås en endring på 15,6 prosent. I middelscenariet (M) anslås den totale befolkningsendringen å bli 1,0 prosent.
- I aldersgruppene 0–66 år er det anslått en utvikling på mellom -17,6 prosent og 6,6 prosent, mens det i aldersgruppene 67 år og eldre er anslått en utvikling på mellom 48,7 prosent og 56,1 prosent.
- Det anslås en markant økning i antall eldre i alle scenariene. Scenariene skiller seg lite når det gjelder utviklingen i antall eldre, fordi eldre personer sjelden flytter mellom kommuner. I alle scenariene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Hvilken betydning dette får for det framtidige utgiftsbehovet for de ulike tjenesteområdene, omtales nærmere i neste avsnitt.

Personer i ulike aldersgrupper 2020 og 2040. Prosentvis endring 2020-2040. Modum kommune. TFs framskrivingsalternativer

	2020	2040			%endring 2020-2040		
		L	M	H	L	M	H
0-5 år	839	637	722	916	-24,1	-14,0	9,1
6-15 år	1 636	1 246	1 371	1 649	-23,9	-16,2	0,8
16-66 år	9 089	7 646	8 307	9 762	-15,9	-8,6	7,4
67-79 år	1 853	2 265	2 319	2 427	22,2	25,1	31,0
80-89 år	564	1 203	1 213	1 231	113,4	115,0	118,3
90 år og eldre	134	325	325	326	142,7	142,8	143,0
Sum	14 115	13 322	14 257	16 310	-5,6	1,0	15,6
0-66 år	11 564	9 529	10 400	12 327	-17,6	-10,1	6,6
67 år og eldre	2 551	3 793	3 857	3 983	48,7	51,2	56,1

Befolkningsframskrivinger fram til 2040

Personer i ulike aldersgrupper 2020-2040. TF alternativ M. Modum kommune. Kilde: TF

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	839	801	784	793	789	788	786	782	778	772	766	759	753	746	740	735	730	727	724	722	722
6-15 år	1 636	1 637	1 631	1 603	1 597	1 576	1 557	1 551	1 522	1 500	1 469	1 443	1 422	1 430	1 422	1 416	1 409	1 401	1 392	1 382	1 371
16-66 år	9 089	8 995	8 963	8 948	8 911	8 889	8 862	8 818	8 798	8 782	8 770	8 764	8 722	8 684	8 637	8 603	8 556	8 491	8 431	8 353	8 307
67-79 år	1 853	1 924	2 031	2 077	2 121	2 150	2 167	2 171	2 180	2 206	2 229	2 231	2 242	2 249	2 253	2 233	2 245	2 265	2 284	2 319	2 319
80-89 år	564	573	554	578	619	665	731	799	861	890	922	962	1 031	1 050	1 085	1 123	1 135	1 147	1 159	1 188	1 213
90 år og eldre	134	144	153	157	154	156	151	157	159	167	173	178	174	187	205	226	251	282	306	315	325
Sum	14 115	14 075	14 117	14 156	14 192	14 224	14 253	14 278	14 300	14 317	14 330	14 339	14 344	14 345	14 342	14 336	14 326	14 312	14 296	14 278	14 257
0-66 år	11 564	11 434	11 378	11 344	11 297	11 253	11 204	11 152	11 098	11 054	11 005	10 967	10 897	10 859	10 800	10 754	10 695	10 619	10 547	10 457	10 400
67 år og eldre	2 551	2 641	2 739	2 812	2 895	2 971	3 049	3 127	3 201	3 263	3 325	3 371	3 447	3 485	3 543	3 581	3 630	3 694	3 750	3 821	3 857

Personer i ulike aldersgrupper 2020-2040. SSB MMMM. Modum kommune. Kilde: SSB

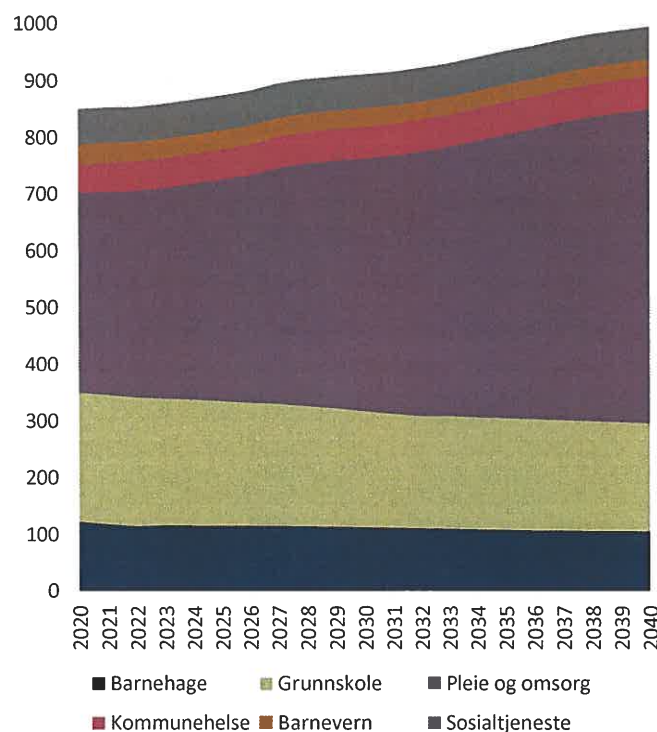
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	839	810	799	805	800	801	804	808	815	817	825	827	833	835	838	841	842	842	843	844	843
6-15 år	1 636	1 629	1 627	1 604	1 605	1 586	1 570	1 566	1 544	1 526	1 505	1 490	1 480	1 489	1 489	1 496	1 502	1 510	1 518	1 522	1 528
16-66 år	9 089	8 987	8 974	8 973	8 940	8 936	8 919	8 891	8 883	8 867	8 865	8 865	8 832	8 818	8 793	8 772	8 742	8 694	8 656	8 600	8 575
67-79 år	1 853	1 920	2 026	2 070	2 115	2 140	2 154	2 155	2 162	2 184	2 200	2 196	2 200	2 201	2 200	2 176	2 180	2 190	2 197	2 221	2 212
80-89 år	564	576	554	578	621	668	734	803	868	897	936	973	1 046	1 064	1 098	1 138	1 152	1 161	1 174	1 202	1 229
90 år og eldre	134	140	149	151	147	148	141	145	150	157	164	170	164	180	197	217	241	274	297	304	314
Sum	14 115	14 062	14 129	14 181	14 228	14 279	14 322	14 368	14 422	14 448	14 495	14 521	14 555	14 587	14 615	14 640	14 659	14 671	14 685	14 693	14 701
0-66 år	11 564	11 426	11 400	11 382	11 345	11 323	11 293	11 265	11 242	11 210	11 195	11 182	11 145	11 142	11 120	11 109	11 086	11 046	11 017	10 966	10 946
67 år og eldre	2 551	2 636	2 729	2 799	2 883	2 956	3 029	3 103	3 180	3 238	3 300	3 339	3 410	3 445	3 495	3 531	3 573	3 625	3 668	3 727	3 755

Framtidig utgiftsbehov

- Kommunene har ansvar for blant annet barnehage, grunnskole og pleie- og omsorgstjenester. Dette er tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen, og hvor utgiftene i stor grad påvirkes av den demografiske utviklingen.
- Vi har utarbeidet en analyse som skal illustrere hvordan befolkningsframskrivingene vil påvirke kommunens framtidige kostnader og utgiftsbehov. Vi har beregnet demografikostnadene totalt og fordelt på ulike aldersgrupper og tilhørende tjenesteområder i kommunen.
- I beregningen av demografikostnadene baserer vi oss på det samme opplegget som Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (heretter forkortet TBU) benytter. Anslagene er basert på uendret standard, dekningsgrad og effektivitet i tjenesteytingen, og er et uttrykk for hva det vil koste kommunene å bygge ut tjenestetilbudet for å holde tritt med befolkningsutviklingen.
- Demografikostnadene vil gjenspeiles gjennom inntektene fra staten, og analysen vil slik sett gi en indikasjon på hvilke økonomiske rammebetingelser kommunen vil ha for å håndtere framtidig befolkningsutvikling og endret utgiftsbehov.

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

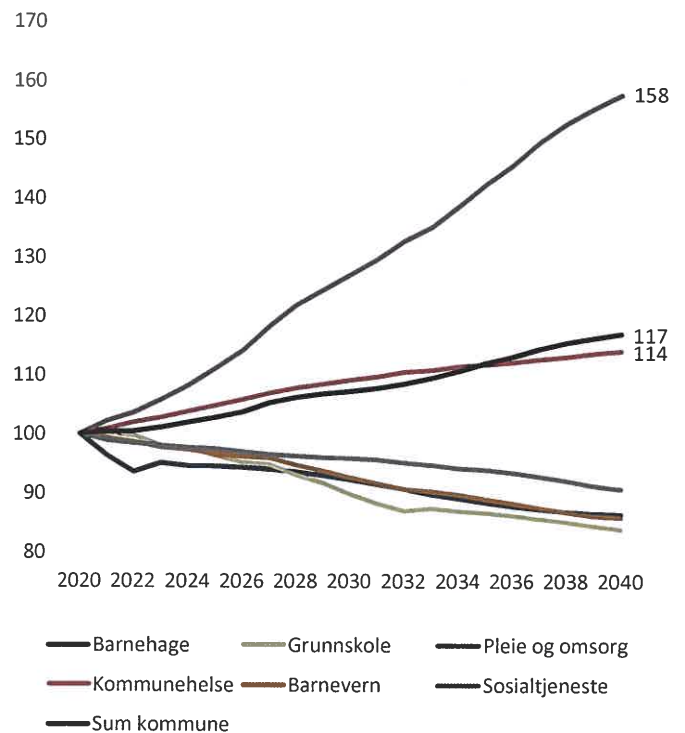
- I figuren er framtidig beregnede demografikostnader fordelt på ulike tjenesteområder for kommunen. Framskrivingene er basert på M-scenariet fra TF. Vi begynner med å se på hvordan utviklingen i utgiftsbehov på ulike tjenesteområder anslås å bli fram mot 2040.
- Av figuren kan vi se at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil kunne knyttes til tjenesteområdet pleie og omsorg.

Beregnet utgiftsbehov på ulike sentrale tjenesteområder 2020-2040.
Framskrivingsalternativ M. Modum kommune. Faste mill. 2020-kr. Kilde:
TBU/beregninger ved TF

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

- Figuren viser utvikling i beregnet utgiftsbehov for ulike sentrale tjenesteområder fra 2020 til 2040.
- Samlet sett er kommunens er utgiftsbehov anslått å øke med 17 prosent i perioden. På pleie og omsorg er utgiftsbehovet anslått å øke med 58 prosent. På kommunehelse er utgiftsbehovet anslått å øke med 14 prosent, mens utgiftsbehovet på øvrige områder er anslått å reduseres.

Utvikling i beregnet utgiftsbehov ulike sentrale tjenesteområder 2020-2040. Indeksert utvikling, 2020=100. Modum kommune. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

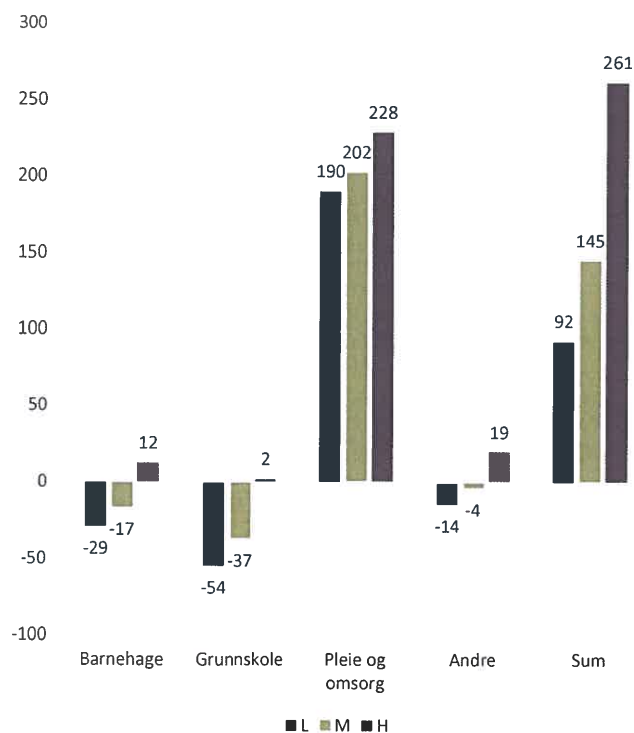
- I tabellen er vist akkumulerte demografikostnader for perioden 2021-2040, basert på de ulike scenariene for befolkningsutvikling fra TF.
- De tre framskrivingsalternativene anslår demografikostnader på mellom 92 mill. kr i det pessimistiske scenariet (L) og 261 mill. kr i det optimistiske scenariet (H).
 - For aldersgruppene under 66 år er det anslått reduserte demografikostnader i scenariene L og M, mens det er anslått noe økte kostnader i H-scenariet.
 - Det er anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen i alle de tre scenariene. Det vil si mellom 217,5 mill. kr i det pessimistiske scenariet til 232,3 mill. kr i det optimistiske.

Beregnete demografikostnader 2021-2040 knyttet til den demografiske utviklingen. Aldersgrupper. Modum kommune. Akkumulert. Faste mill. 2020-kr. Kilde: TBU/beregninger ved TF

	L	M	H
0-5 år	-33,6	-19,3	13,3
6-15 år	-62,4	-42,3	2,1
16-66 år	-29,4	-16,0	13,4
67-79 år	23,8	27,0	33,2
80-89 år	123,0	124,8	128,3
90 år og eldre	70,6	70,7	70,8
Sum	92,1	144,8	261,2
0-66 år	-125,4	-77,7	28,9
67 år og eldre	217,5	222,5	232,3

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

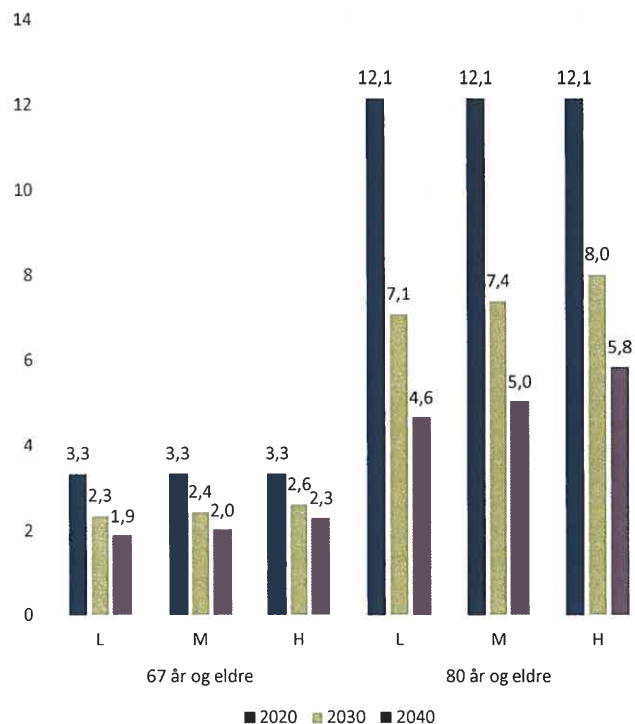
- Figuren viser beregnede demografikostnader for de ulike sentrale tjenesteområdene for perioden 2021–2040.
 - For området barnehage er det anslått demografikostnader på mellom -29 mill. kr (L) og +12 mill. kr (H).
 - For grunnskole ligger kostnadsanslaget på mellom -54 mill. kr (L) og +2 mill. kr (H).
 - Anslaget for pleie- og omsorg ligger i intervallet +190 mill. kr (L) og +228 mill. kr (H).
 - På områdene helse, barnevern og sosialtjeneste (andre i figuren) er det anslått demografikostnader på mellom -14 mill. kr og +19 mill. kr.

Beregnete demografikostnader 2021-2040 knyttet til den demografiske utviklingen. Tjenesteområder. Modum kommune. Akkumulert. Faste mill. 2020-kr.
Kilde: TBU/beregninger ved TF

Forsørgerbyrde

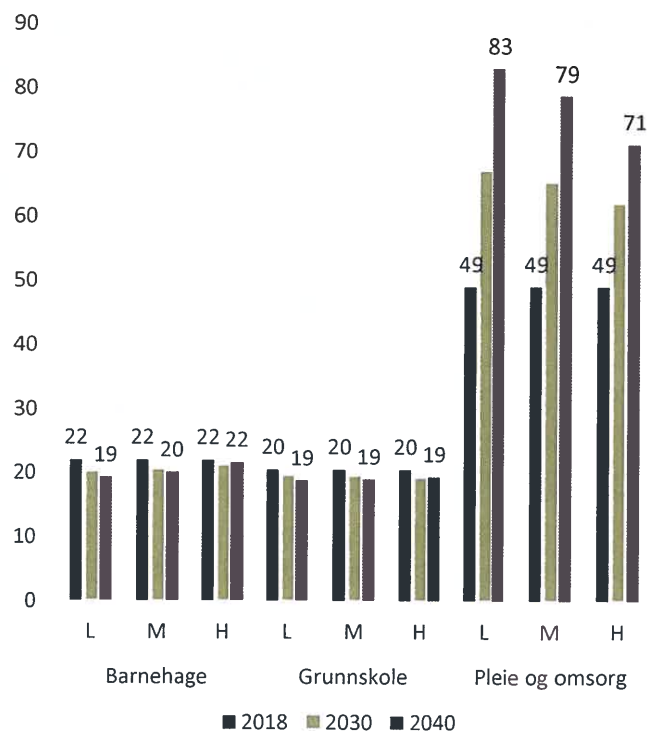
- I figuren under har vi beregnet den såkalte forsørgerbyrden i kommunen fram mot 2040, basert på TFs framskrivinger.
 - Forsørgerbyrden viser forholdet mellom antall personer i arbeidsfør alder og antall eldre. Arbeidsfør alder er 20–66 år, mens de eldre aldersgruppene er 67 år og over, og 80 år og over. En reduksjon i forholdstallet mellom de to aldersgruppene betyr at det er færre innbyggere i yrkesaktiv alder per innbygger i den eldre aldersgruppen, altså blir forsørgerbyrden større.
- Forholdstallet for aldersgruppen 67 år og eldre (3,3 i 2020) anslås i 2040 å ligge mellom 1,9 (L-scenariet) og 2,3 (H-scenariet). Forholdstallet for aldersgruppen 80 år og eldre (12,1 i 2020) anslås i 2040 til mellom 4,6 (L-scenariet) og 5,8 (H-scenariet). H-scenariet vil dermed gi høyest andel arbeidsføre innbyggere i forhold til eldre innbyggere. Dette innebærer at kommunen må lykkes i å bli attraktive for å redusere forsørgerbyrden per innbygger.
- Basert på utviklingen i de ulike aldersgruppene kan vi også anslå framtidig behov for årsverk innenfor de sentrale velferdsområdene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg.

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere. 2020, 2030 og 2040. Modum kommune. TF framskrivinger L, M og H. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Framtidig behov for kommunale årsverk

- Vi har beregnet framtidig behov for årsverk basert på TFs befolkningsframskrivninger.
 - I anslagene av framtidig tjenestebehov er det lagt til grunn samme standard og dekningsgrad som i dag. Det er ikke tatt hensyn til teknologisk utvikling eller andre samfunnsendringer som kan påvirke tjenestebehovet framover. Det er også viktig å merke seg at ulike kommuner har ulikt behov for årsverk per bruker innenfor de ulike tjenestene, og at årsverk per bruker ikke nødvendigvis sier noe om effektiviteten innenfor de ulike sektorene.
- Figuren viser at behovet for årsverk på barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040. Behovet for årsverk på pleie og omsorg i 2040 (per 1000 innb. 20–66 år) varierer fra 71 i H-scenariet til 83 i L-scenariet. L-scenariet vil dermed gi størst økning i framtidig behov for årsverk innen pleie og omsorg. Behovet for årsverk vil uansett hvilket av scenariene vi legger til grunn øke kraftig i årene framover. Dette må ses i lys av eldrebølgen og gjelder for alle landets kommuner

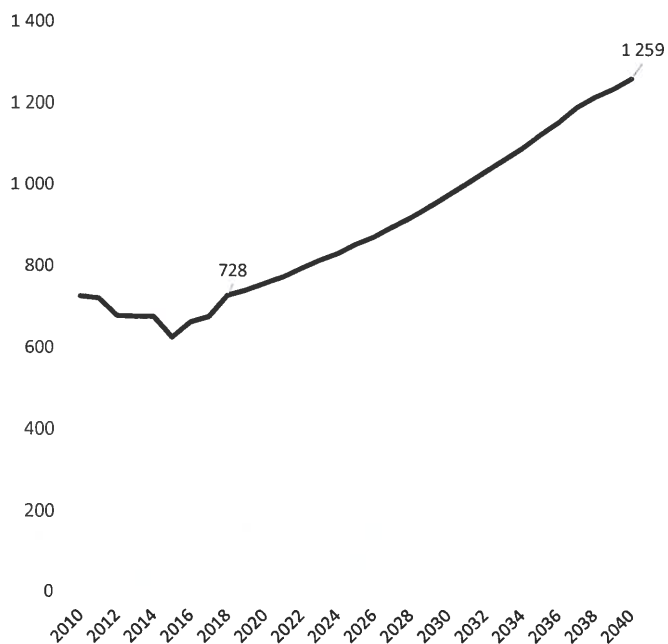
Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år). 2018, 2030 og 2040. Modum kommune. TF framskrivninger L, M og H. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Framtidig behov for omsorgsplasser

- Vi har utarbeidet en analyse av framtidig behov for omsorgsplasser for Modum kommune, basert på framskrivingsverktøyet omsorgsbehov 2040.
- Framskrivingsverktøyet tar utgangspunkt i statistiske analyser av KOSTRA-data og befolkningsframskrivinger. Verktøyet gir også mulighet til å endre forutsetninger for framskrivingen, ved bruk av alternative befolkningsframskrivinger, endring i produktivitet og saktere aldring i befolkningen.
- I utgangspunktet har vi lagt modellens anbefalte forutsetninger til grunn, dvs. framskrivingsalternativ M (fra TF) og 2 prosent reduksjon i behovet for heldøgns omsorgsplasser innen 2040 (som motsvares av tilsvarende økt behov for hjemmetjenester).
 - Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjeneste anslås å øke med 532 fra 2018 til 2040 (dvs. +158 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og +373 mottakere av hjemmetjenester).
 - Antall mottakere under 66 år anslås å øke med 35 fra 2018 til 2040 (dvs. +5 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og +30 mottakere av hjemmetjenester)

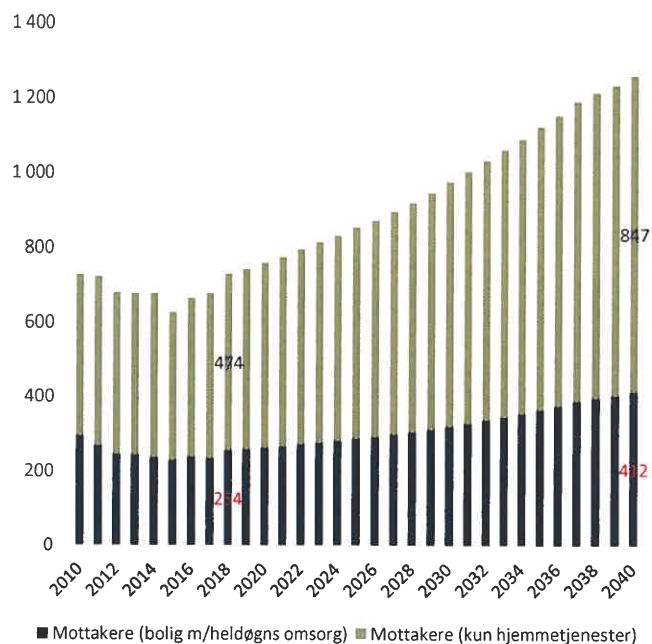
Framtidig behov for omsorgsplasser – Modum kommune

Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. 2010-2040
Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

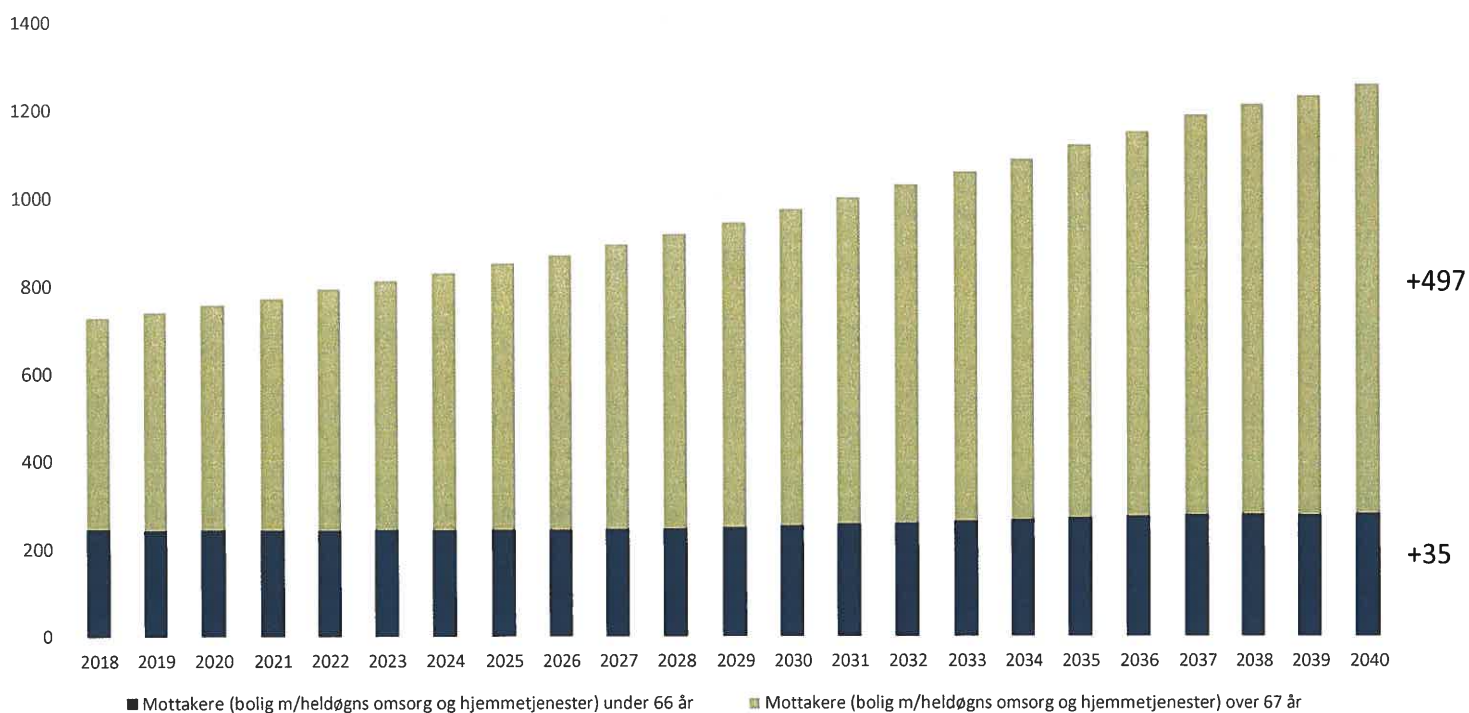
Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. 2010-2040
Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

Mottakere over og under 67 år

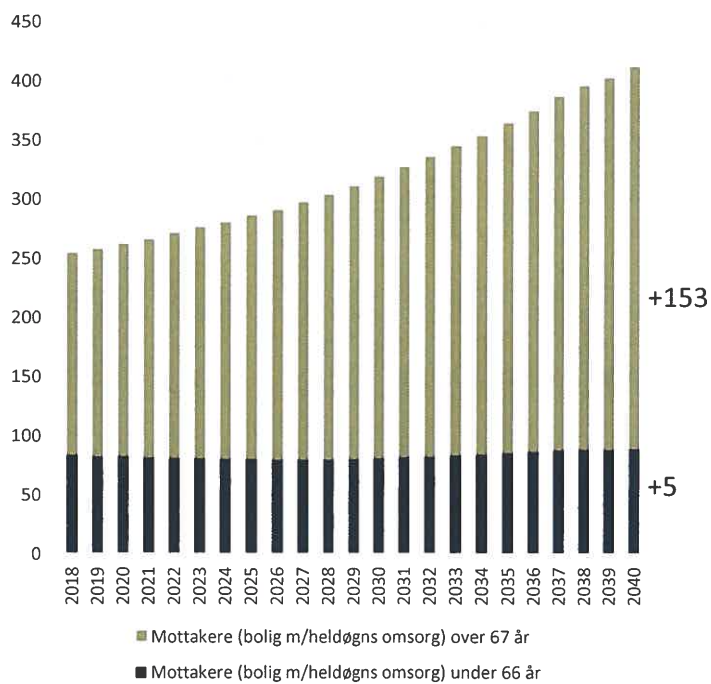
Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester

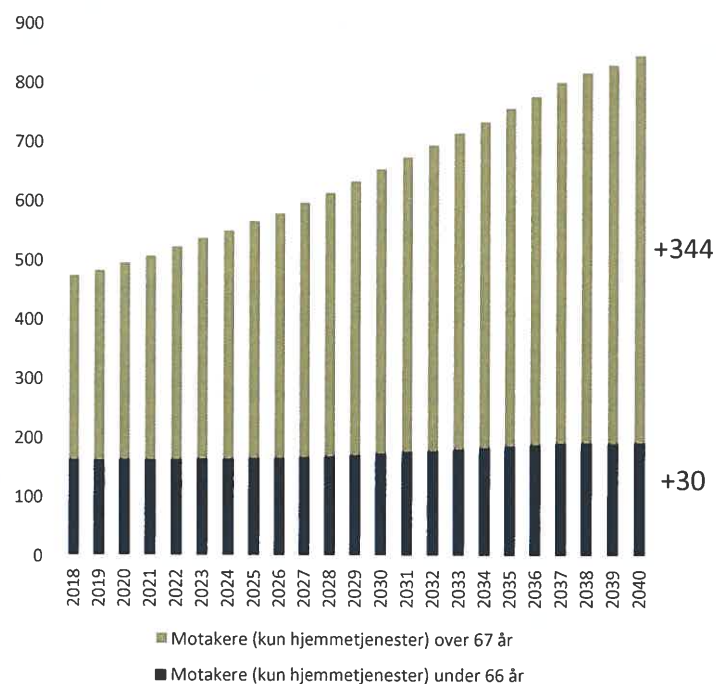
Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester over og under 67 år. 2018-2040 Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

Mottakere over og under 67 år (2)

Mottakere bolig med heldøgns omsorg

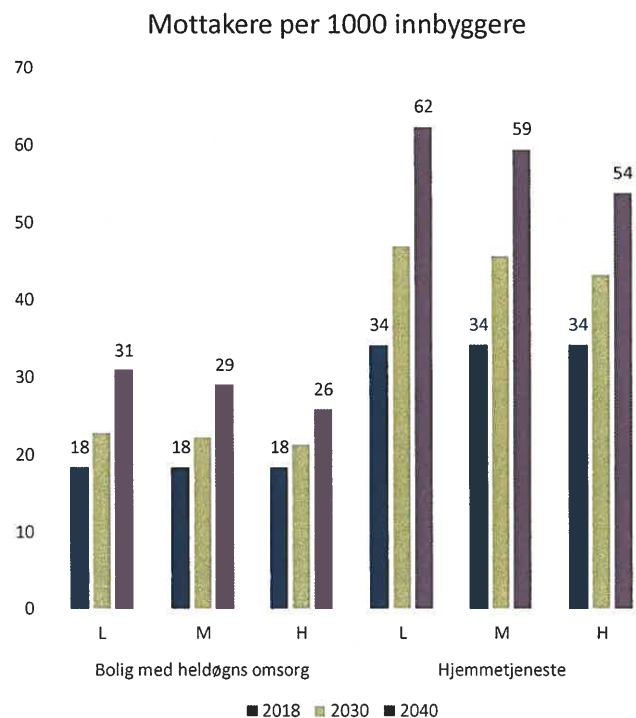

Mottakere kun hjemmetjenester

Framtidig behov for omsorgsplasser med ulike befolkningsframskrivninger

- Diagrammet under viser antall tjenestemottakere per 1000 innbyggere for Modum kommune i 2018, 2030 og 2040, med bruk av ulike scenarier fra TF.
- Antall mottakere av bolig med heldøgns omsorg per 1000 innbyggere (18 i 2018) anslås i 2040 å ligge mellom 31 (L-scenariet) og 26 (H-scenariet). Antall mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (34 i 2018) anslås i 2040 å ligge mellom 62 (L-scenariet) og 54 (H-scenariet). H-scenariet vil dermed gi lavest behov for omsorgsplasser målt per 1000 innbyggere.
- Til sammenligning anslår SSB MMMM hhv. 28 og 57 mottakere per 1000 innbyggere i 2040.

Antall mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester Modum kommune. Per 1000 innbyggere i 2018, 2030 og 2040. Kilde: Framskrivingsverktøyet omsorgsbehov 2040, beregninger ved TF.

Framtidig behov for omsorgsplasser – Modum kommune

- Ulike befolkningsframskrivninger
 - Det er mulig å legge inn ulike befolkningsframskrivninger. Vi har tatt utgangspunkt i alternativ L, M og H fra TF. Standard i verktøyet er SSB MMMM.
- Endring i produktivitet innen kommunale tjenester.
 - Produktivitetsantakelsen er ment å fange opp en antakelse om at velferdsteknologi vil sørge for at en mindre andel mottakere av omsorgstjenester vil trenge tjenester som innebærer boformer med heldøgns bemanning (som motsvares av tilsvarende økt behov for hjemmetjenester). Ved å velge f.eks. 1 % antar man at det innen 2040 vil være 1 % reduksjon i behovet for boformer med heldøgns bemanning. Foreslått valg i verktøyet er 2 %.
- Saktere aldring i befolkningen, dvs. at tjenestebehovet øker saktere enn det ellers ville ha gjort.
 - Det er tre alternativer: ingen, rate 0,05 og rate 0,1. Rate 0,1 tilsvarer om lag den reduserte aldringen som benyttes ved levealdersjusteringen i pensjonsreformen. Rate 0,1 innebærer at en 80-åring ti år fram i tid har samme tjenestebehov som en 79-åring i dag. Alternativet med rate 0,05 gir en noe svakere endring i aldringen. Rate 0,05 innebærer at en 80-åring om 20 år har samme tjenestebehov som en 79-åring i dag. Foreslått valg i verktøyet er ingen saktere aldring.
- Hovedfunn for Modum:
 - L-scenariet gir -19 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester i 2040
 - +7 mottakere av bolig med heldøgns omsorg
 - -25 mottakere av hjemmetjenester
 - H-scenariet gir +38 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester i 2040
 - +16 mottakere av bolig med heldøgns omsorg
 - +22 mottakere av hjemmetjenester
 - 2 prosent produktivetsforbedring gir -8 mottakere av bolig med heldøgns omsorg i 2040 (og tilsvarende økning av mottakere med hjemmetjenester).
 - 7 prosent produktivetsforbedring gir -29 mottakere av bolig med heldøgns omsorg i 2040 (og tilsvarende økning av mottakere med hjemmetjenester).
 - Rate for saktere aldring på 0,05 gir -96 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester i 2040
 - -35 mottakere av bolig med heldøgns omsorg
 - -61 mottakere av hjemmetjenester
 - Rate for saktere aldring på 0,1 gir -245 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester i 2040
 - -84 mottakere av bolig med heldøgns omsorg
 - -161 mottakere av hjemmetjenester

Institusjons- eller hjemmebaserte tjenester

Institusjon eller hjemmebaserte tjenester

- Analysene viser et økt behov for heldøgns omsorgsplasser i Modum i årene framover. *Denne behovsvurderingen baserer seg imidlertid kun på utviklingen i antall innbyggere over en viss alder.* Hvilke andre faktorer som taler for eller mot en eventuell utbygging av pleie- og omsorgstilbudet, vil naturligvis variere fra kommune til kommune. Dette kan dreie seg om økonomiske rammebetingelser, geografi, befolkningssammensetning og også om hvordan det øvrige tjenesteapparatet er organisert og innrettet.
- De geografiske forholdene kan gi utfordringer når offentlige tjenester skal ytes. Det er utvilsomt mindre gunstig, både praktisk og økonomisk, å drive hjemmebaserte tjenester i store kommuner med spredt bebyggelse sammenlignet med små og mer sentraliserte kommuner. I framtiden vil det trolig være aktuelt for kommunen å satse på et tjenestetilbud som kanaliserer en relativt stor andel av tjenestemottakerne mot kommunens sentrum. Framskrivninger av befolkningsvekst og flyttemønstre viser en sterk sentralisering mot byer og bynære strøk. I de aller fleste kommuner opplever man også økt etterspørsel etter sentrumsnære tomter til ordinære boliger, omsorgsboliger og sykehjem. Spørsmålet er da om dette bør skje ved å opprettholde dagens institusjonsdekning, eller om det i større grad bør satses på omsorgsboliger.

Institusjon eller hjemmebaserte tjenester

- Kostnadsstrukturen i pleie- og omsorgsektoren vil variere alt etter om kommunen satser på hjemmetjenester eller på institusjonsomsorg (SINTEF, 2006). I kommuner som satser på hjemmetjenester framfor sykehjem, kan vi for eksempel forvente at utgiftene til hjemmesykepleie er forholdsvis høye også i omsorgsboligene, fordi omsorgsboligene da vil være et tilbud til mennesker med stort behov for omsorg og pleie. I kommuner med relativt mange sykehjemsplasser, forventes derimot utgiftene i omsorgsboligene å kunne være lavere i og med at relativt flere av de aller svakeste vil ha et tilbud i sykehjem. For å kunne vurdere en kommunes kostnader knyttet til omsorgsboliger og sykehjem, er det derfor ikke uvesentlig hva slags tilbud kommunen ellers har til personer med store pleie- og omsorgsbehov.
- En av fordelene med omsorgsboliger er at bemanningen kan graderes ut fra vurdert pleiebehov hos beboerne, og dermed enklere tilpasses svingninger i behovene. Om kommunen kan gradere bemanningen i omsorgsboligene på dette grunnlaget, vil det trolig bidra til et mer gunstig resultat økonomisk sett. Slike boliger kalles gjerne «Smart-boliger». Dette er boliger som planlegges som omsorgsboliger, men som bygges slik at de senere kan legges til rette for sykehjemsdrift (ved å bygge inn vaktrom, medisinerom, skyllerom, fellesrom osv.) Slik vil man kunne tilby innbyggere gode og praktiske omsorgsboliger med tilbud om praktisk bistand og hjemmesykepleie etter behov, for så å endre funksjonen ved et framtidig økt sykehjems behov.
- Teknologi og digitalisering vil endre brukernes pleie og omsorgsbehov. Eksempler på velferdsteknologi som benyttes i enkelte pleie og omsorgsbygg i dag er fallsensorer, elektronisk pilledispensar, videosamtaler og sensorer på senger, dører, vinduer, kjøleskap etc. Dette er elementer som vil kunne inngå i såkalte «Smart-boliger», og som vil bidra til å redusere brukernes pleie og omsorgsbehov betraktelig.

Institusjon eller hjemmebaserte tjenester

- At andelen eldre i befolkningen øker, betyr at det blir behov for større kapasitet i tjenestene og økt kompetanse om aldring, spesielt om demens og sammensatte lidelser.
- Demensplan 2015; skal bidra til å styrke kvalitet, kompetanse og kapasitet i tjenester til personer med demens og deres pårørende. Demens-planen legger vekt på tre hovedsaker: Økt dagaktivitetstilbud, flere tilpassede boliger og økt kunnskap og kompetanse. Godt utbygde dagaktivitetstilbud sammen med hjemmetjenester, kan utsette innleggelse i institusjon.
- Strategiske planer må naturligvis også ta opp i seg konsekvenser av Samhandlingsreformen. Reformen stiller større krav til kommunenes kapasitet til å ta i mot brukere før, i stedet for, og etter sykehusopphold. Det forventes også at kommunene skal håndtere flere spesialiserte oppgaver i tillegg til at man skal igangsette tiltak med forebyggende effekt for befolkningen. Kommunene må dermed sørge for en helhetlig tenking rundt forebygging, tidlig intervensjon, tidlig diagnostikk, behandling og oppfølging. Det innebærer også, naturlig nok, at kommunen må vurdere tjenestesammensetningen i PLO-tjenesten. Forskriften innebærer som kjent også at kommunene må betale for utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus i påvente av et kommunalt tilbud.

Institusjon eller hjemmebaserte tjenester

- (Hjelmbrekke et al 2011) viser til at bruk av korttidsopphold på institusjon kombinert med hjemmetjenester - ved god organisering – kan være med å redusere behovet for institusjonsplasser. Dette vil være gunstig siden institusjonsplasser er den dyreste tjenesteformen.
- Et økt fokus på forebyggende arbeid vil trolig også bidra til å redusere institusjonsbehovet i kommunen.
- Nøkkeltallene på økonomi viste at Modum hadde en enhetskostnad per mottaker av hjemmetjenester og per institusjonsplass på hhv. 288 911 kr og 1 260 200 kr i 2019. Til sammenligning var nivået for landsgjennomsnittet hhv. 285 659 kr og 1 160 879 kr. Dette er også en indikasjon for effektiviseringspotensialet innen pleie og omsorg ved å dreie fra sykehjemsplasser, og over mot større satsning på hjemmebaserte tjenester i opprinnelig hjem, ordinære omsorgsboliger eller boliger med heldøgns bemanning.

Institusjon eller hjemmebaserte tjenester

- Dersom kommunen i framtiden velger å bygge ut flere plasser ved enten sykehjem, eller i omsorgsboliger med heldøgns bemanning, er dette et spørsmål om både kostnader og kvalitet på tjenestene. I utgangspunktet er det lite som tilsier at sykehjemsplass er ensbetydende med best kvalitet på tjenesten. Dette forutsetter imidlertid at man klarer å tilpasse både bemannings- og kompetansenivået i omsorgsboligene med beboernes pleiebehov. Det er heller ikke uvesentlig hva slags tilbud kommunen ellers har til personer med store pleie- og omsorgsbehov. Blant forskere er det noe uenighet om hvilke driftsmessige besparelser som kan oppnås ved å bygge omsorgsboliger framfor sykehjem, men mye tyder på at en satsing på omsorgsboliger gir en viss kostnadsgevinst. For Modum kan det derfor også være aktuelt å vurdere hvorvidt man bør omdefinere noen av sykehjemsplassene til omsorgsboliger, men dette vil naturligvis også kreve en ombygging med de kostnadene som følger.
- Et økt fokus på rehabilitering og forebygging kan også bidra til å redusere behovet for omsorgsplasser. En eventuell dreining mot mer hjemmebaserte tjenester kan medføre at sykehjemsplassene i større grad kan tilbys pasienter med behov for korttidsopphold, eller som har spesielle behov for oppfølging i livets siste fase. På lang sikt vil trolig en satsing på tilpassede omsorgsboliger, i kombinasjon med utstrakt forebyggende arbeid og fortsatt sykehjemsdrift, gi en oversiktlig og driftsmessig god dekning av de ulike trinnene i omsorgstrappen.

Samlet vurdering

Samlet vurdering

- Formålet med dette notatet har vært å foreta en kapasitets- og behovsvurdering av tjenestetilbudet innenfor PLO-tjenestene i Modum.
- Våre beregninger viser at kommunen har et høyere utgiftsnivå på pleie og omsorg enn det de økonomiske rammebetingelsene skulle tilsi. Analysene viser at kommunen hadde et merforbruk på pleie og omsorg på 20,0 mill. kr i 2019. Vi har også sett på ressursbruken på pleie og omsorg i Modum opp mot gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 og aktuelle sammenligningskommuner i 2019. Sammenligningene her viser merforbruk for Modum på mellom 8 og 20 mill. kr i 2019.
- Analysene viser at totaltilbudet på heldøgns omsorg i forhold til befolkningen over 80 år per i dag er høyere enn landet for øvrig. Antall heldøgns omsorgsplasser i prosent av innbyggere over 80 år, ligger på 35 prosent, mens det tilsvarende tallet på landsbasis er ca. 29 prosent. Kommunen har en høyere andel tjenestemottakere i heldøgnsbemannede omsorgsbolig (=17,5 prosent) enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen og landsgjennomsnittet.
- Analysene viser at det er anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen i Modum, og framtidige økte demografikostnader vil i all hovedsak vil være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg. Framskrivningene viser at forsørgerbyrden vil øke betydelig i årene framover. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist. Framskrivningene viser videre at behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke kraftig. Prognosene av framtidig behov for omsorgsplasser viser økt behov både når det gjelder boformer med heldøgns omsorg og hjemmetjenester.

Samlet vurdering (forts.)

- Ifølge KOSTRA 2019 hadde kommunen 120 institusjonsplasser og 127 beboere i bolig med heldøgns omsorg (hvorav 57 beboere i PU-boliger).
- Det kan tilsynelatende se ut til at Modum ikke har stort å gå på i forhold til institusjonsplasser. Kommunen har en dekningsgrad på nivå med landsgjennomsnittet (17,2 %). For øvrig gir dette et lite nyansert bilde av det faktiske tilbudet, siden dekningsgraden for heldøgns omsorg er så høy som 35 %. Når boliger for psykisk utviklingshemmede er tatt bort, sitter man fortsatt tilbake med en høy dekningsgrad for eldre innbyggere, og da er det faktisk bemanning som er førende i forhold til å være kostnadsdrivende. Det hjelper lite å kalle det for omsorgsboliger, dersom bemanningen er tilsvarende sykehjems bemanning. Ut ifra tallgrunnlaget for bemanning i Modum, ser vi at det er en akseptabel bemanning både ved heldøgns bemannede omsorgsboliger, og ved Modumheimen. Dette er en viktig balansegang med tanke på nytteverdien av så tung satsing på omsorgsboliger med bemanning, fremfor institusjon.
- Hjemmebaserte tjenester, med fokus på forebygging og egenomsorg, er å anbefale for norske kommuner for å legge til rette for en bærekraftig helsetjeneste de kommende år. Tjenestemottakere må læres opp til i størst mulig grad å ta kontroll i eget liv, med visshet om at når utfordringene faktisk blir for store, så stiller helsesektoren opp med nødvendig bistand. Det er viktig samfunnsøkonomisk å lykkes med dette, og det bør være et tydelig politisk signal at det anses som godt arbeid å sørge for at innbyggere i minst mulig grad er avhengige av det offentlige for å ha et godt liv. Et sentralt moment vil fremover være en satsing på velferdsteknologi. Det vil bli viktig både innen hjemmetjenester og institusjonsbaserte tjenester. Dette er en satsing som vil bidra til brukere sin selvstendighet, men likevel sikre en god kontakt med hjelpeapparatet når det er nødvendig. Dialogen med brukere, organisasjoner og pårørende bør igangsettes, og sammen finne gode løsninger som bidrar til trygghet og kvalitet.

Samlet vurdering (forts.)

- Modum kommune bruker mer penger til pleie og omsorg enn landet for øvrig, og sammenlignbare kommuner. Ofte knytter et overforbruk seg til store lønnskostnader ved sykehjem, i kombinasjon med at man har en høy dekningsgrad for sykehjemsplasser. Slik er det ikke i Modum. Kostnadene pr. oppholdsdøgn i institusjon ligger på snittet, og tilsier at det ikke er så mye å hente her. Dekningsgraden er ikke spesielt høy, men man bør selvsagt ta en vurdering av om tallet på plasser skal reduseres, og om faktisk pleiefaktor ligger på et bærekraftig nivå, som regnes å ligge på mellom 0,75, og 0,85.
- Heldøgns bemannede omsorgsboliger er et viktig supplement til kommunenes omsorgstrapp, og her har Modum en svært høy andel sammenlignet med landet for øvrig. Kommunen har en moderat dekningsgrad i institusjon, men mange bemannede omsorgsboliger med relativt høy bemanning. Det er lønnsutgifter som er mest drivende for kommuner, og om utgiften er ved sykehjem eller omsorgsboliger, har ingen betydning. Det er det totale bildet som betyr noe, og det kan se ut til at Modum bør redusere på antall heldøgns bemannede boliger, og heller forskyve deler av disse ressursene over på generell hjemmesykepleie som satser tungt på tiltak som setter brukere i stand til selvstendighet i eget liv. I og med at andelen innbyggere som bruker hjemmetjenester er omtrent gjennomsnittlig, kan vi trolig anta at overforbruket er knyttet til nettopp heldøgns bemannede omsorgsboliger. Det virker tydelig at det her er et stort omstillingspotensiale som vil kunne redusere kommunens utgifter.
- Frydenberg er den delen av Modum kommunes institusjonstilbud som har den beste bemanningen med en faktor på ca. 0,82. Dette er uansett ikke en overdrevent høy bemanning, men det er å anse som god bemanning. Det er trolig også en fornuftig prioritering ut ifra det sterke rehabiliterings –og forebyggingsfokuset man har her, som bidrar til økt egenomsorg og selvstendighet.

Samlet vurdering (forts.)

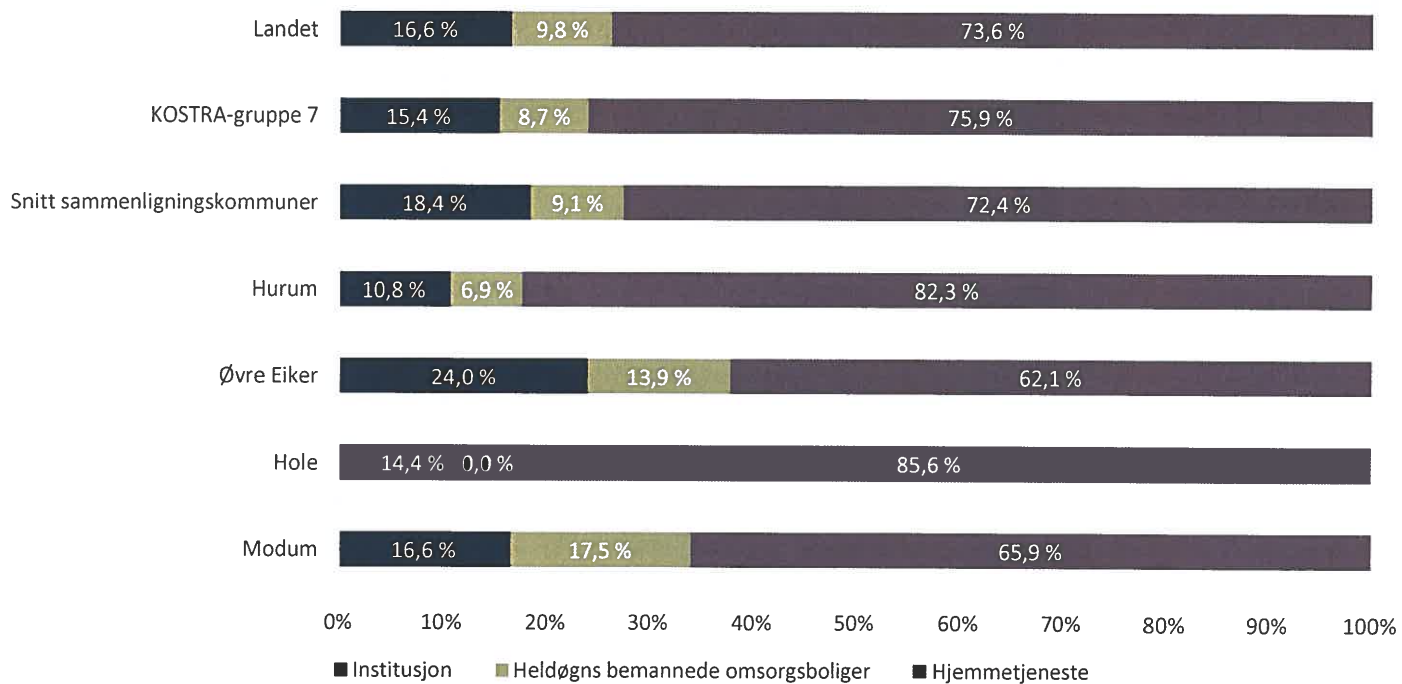
- Kommunens planer viser at det budsjetteres med relativt stor inntekt for utleie av plasser til andre kommuner. Får man leid ut plasser til riktig pris, er det en svært positiv økonomisk gevinst. Det som da er viktig er at dette er en sikker og forutsigbar inntekt basert på avtaler. Slik utleie er å anbefale så lenge dette altså er knyttet til konkrete planer og avtaler.
- Modum er kjent for å tenke forebygging, og vi ser det også her i kommunens siste budsjett gjennom ekstra bevilgning til Frisklivssentralen. Dette er tiltak og prioriteringer vi mener er fornuftige. Kommunen bør i økende grad tenke forebyggende på bredt grunnlag. Utviklingen innen psykiske lidelser og rus blant unge, er bekymringsfull, og må bli tatt på alvor. Med Modum kommunes tette relasjon til «Modum Bad», ligger forholdene godt til rette for dette. Det gjelder å dreie fokuset over fra den tradisjonelle kroniker-oppfølgingen. Øke satsing på gruppebehandling/samtaler, og overføre ressurser over på tiltak rettet mot barn og unge(familier). Fremme samarbeid mellom psykiatri, helsestasjon og barnehage/skole, med mål om at satsing her forebygger utvikling av psykiske lidelser og rus for unge, og slik sett grunnlag for at flere får et selvstendig og godt liv som bidragsyttere i sitt nærmiljø.

Vedlegg

Supplerende analyser dagens tjenestetilbud

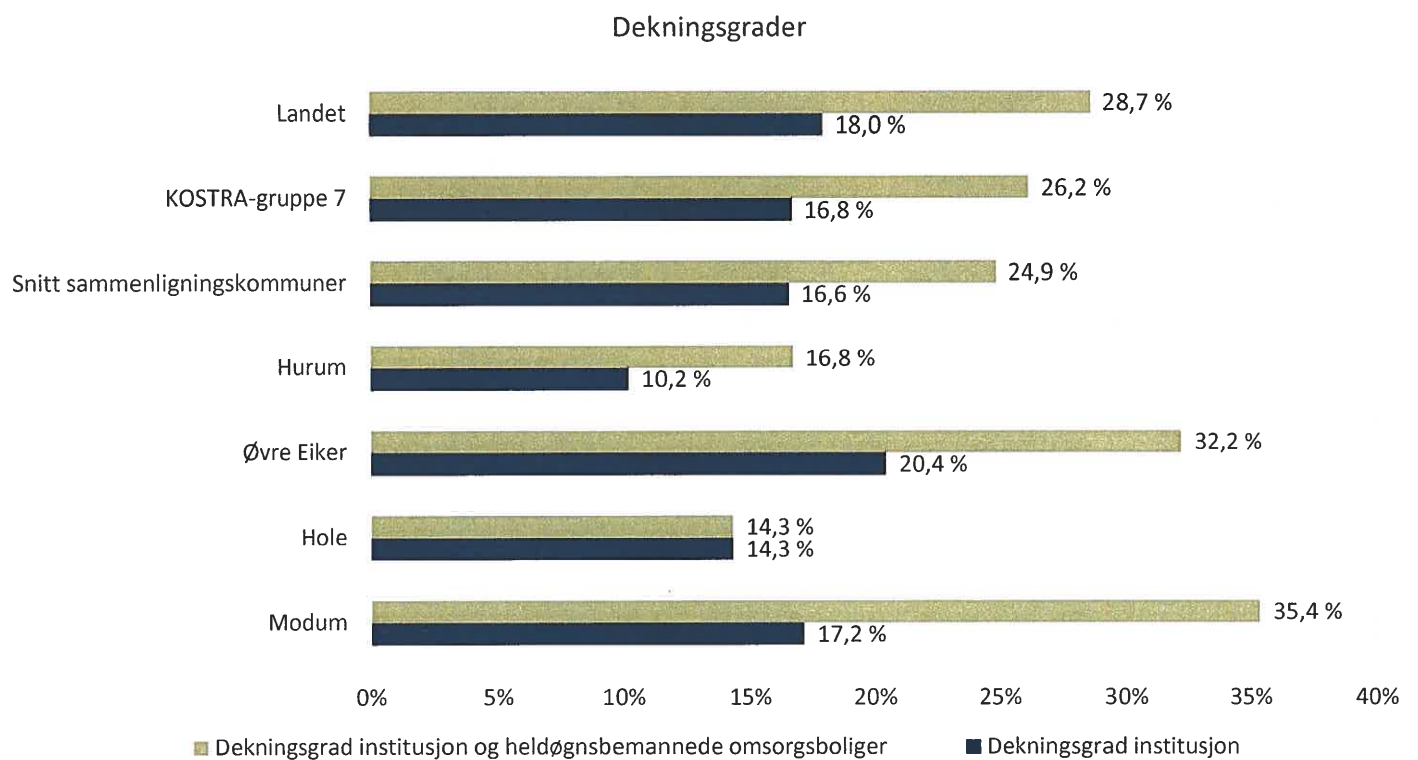
Tjenesteprofil 2019

Tjenesteprofil

Andel brukere av ulike tjenesteprodukter 2019. Kilde: SSB/ beregninger ved TF

Dekningsgrader heldøgns omsorg 2019

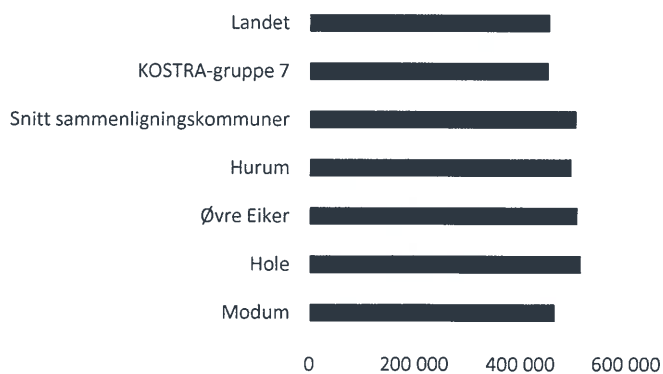
Dekningsgrader for heldøgns omsorg, 2019. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Økonomiske nøkkeltall 2019

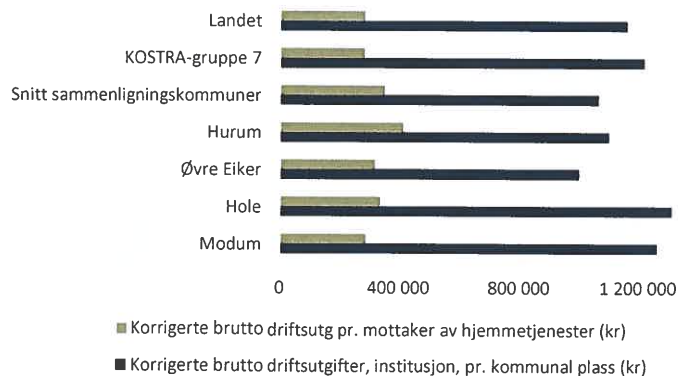
Økonomiske nøkkeltall. Kilde: KOSTRA/beregninger ved TF

	Modum	Hole	Øvre Eiker	Hurum	Snitt	KOSTRA-gruppe 7	Landet
Netto driftsutgifter per innbygger til pleie og omsorg (kr)	21 623	19 550	17 115	20 642	18 521	16 881	19 574
Netto driftsutg. over 67 år	119 642	123 416	108 103	107 366	110 628	114 388	126 984
Netto driftsutg. over 80 år	437 261	464 752	383 853	481 448	424 320	449 369	455 416
Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester (kr)	464 523	513 842	507 033	495 459	505 209	452 358	454 984
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (kr)	288 911	338 324	319 553	413 695	351 996	284 291	285 659
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (kr)	1 260 200	1 309 854	1 001 791	1 101 976	1 066 554	1 219 213	1 160 879
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	3 820	5 354	4 001	4 295	4 284	3 986	3 794

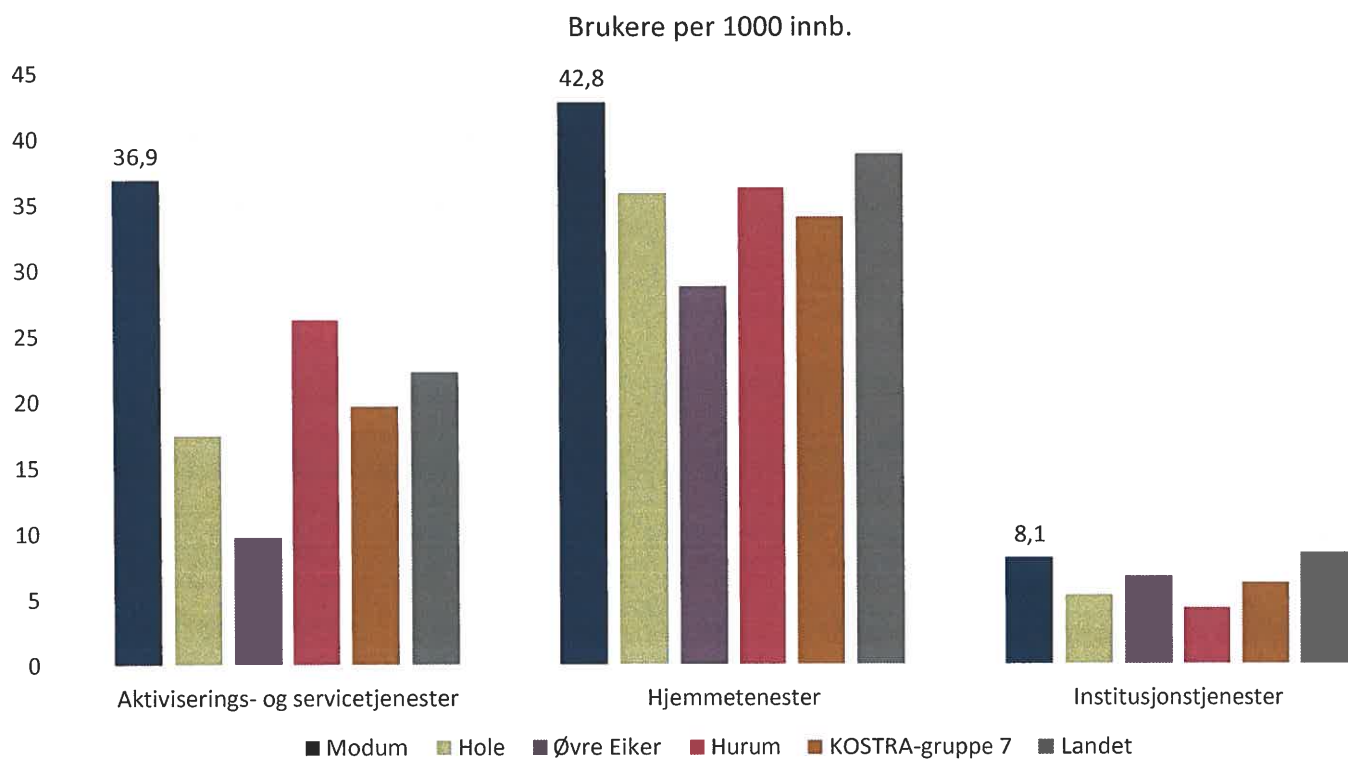
Enhetskostnader kommunale pleie og omsorgstjenester

Enhetskostnader hjemmetjenester og institusjon

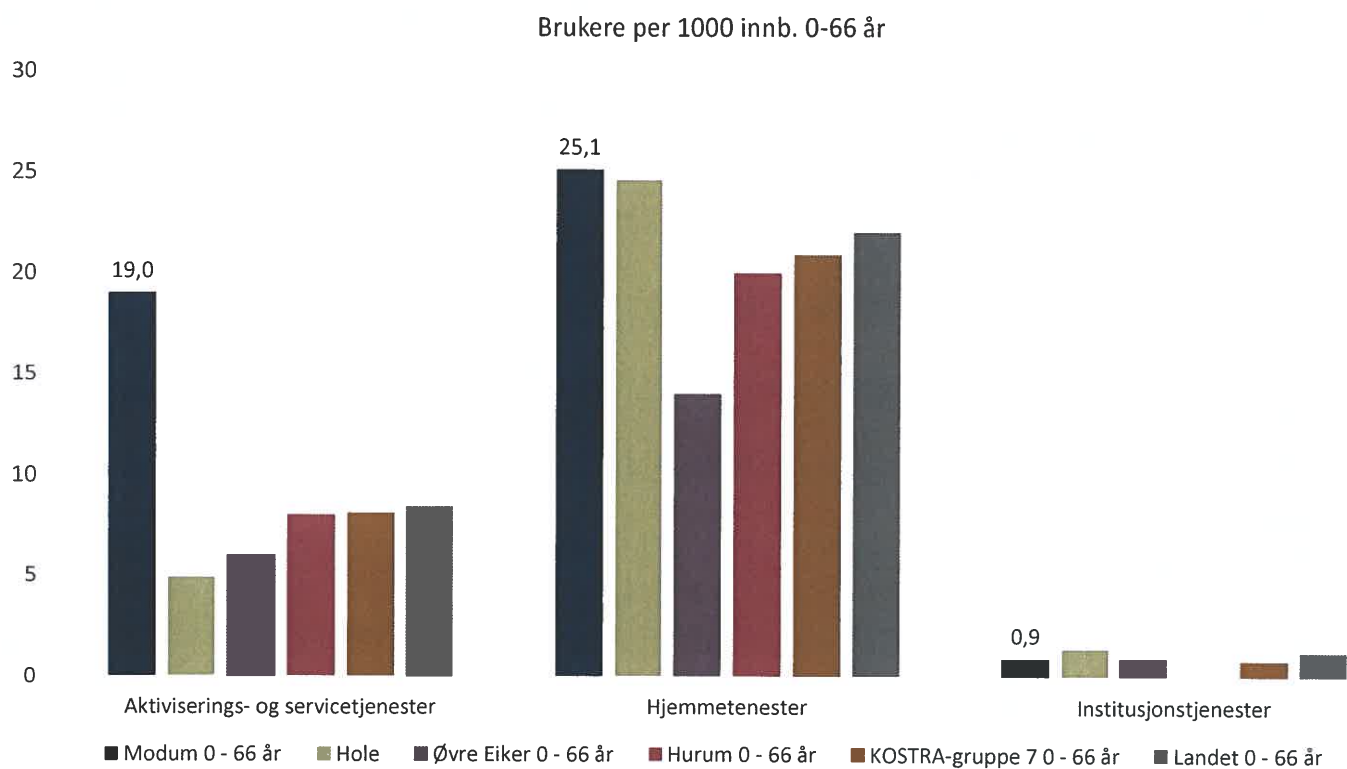

Brukere per 1000 innbyggere 2019

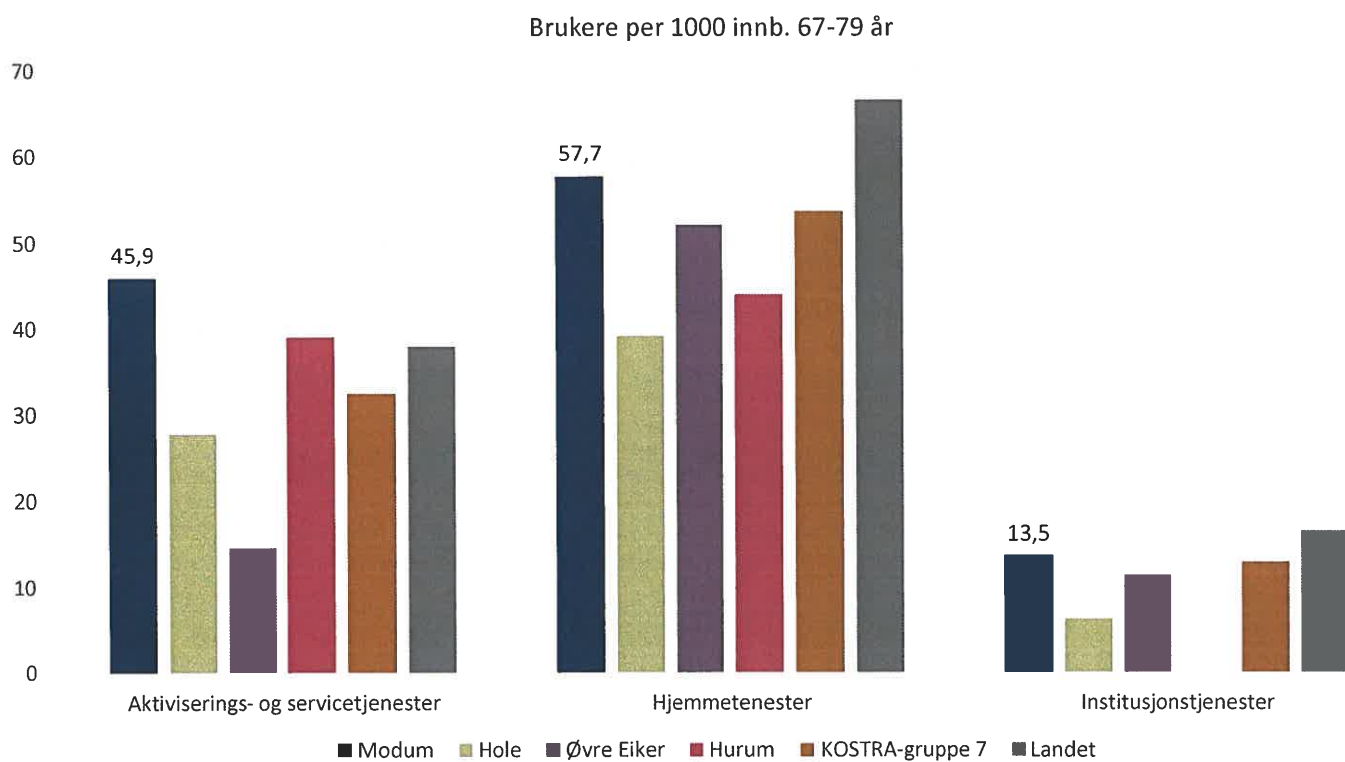
Brukere per 1000 innb. på ulike tjenestegrupper 2019. Kilde: KOSTRA

Brukere per 1000 innbyggere 0-66 år 2019

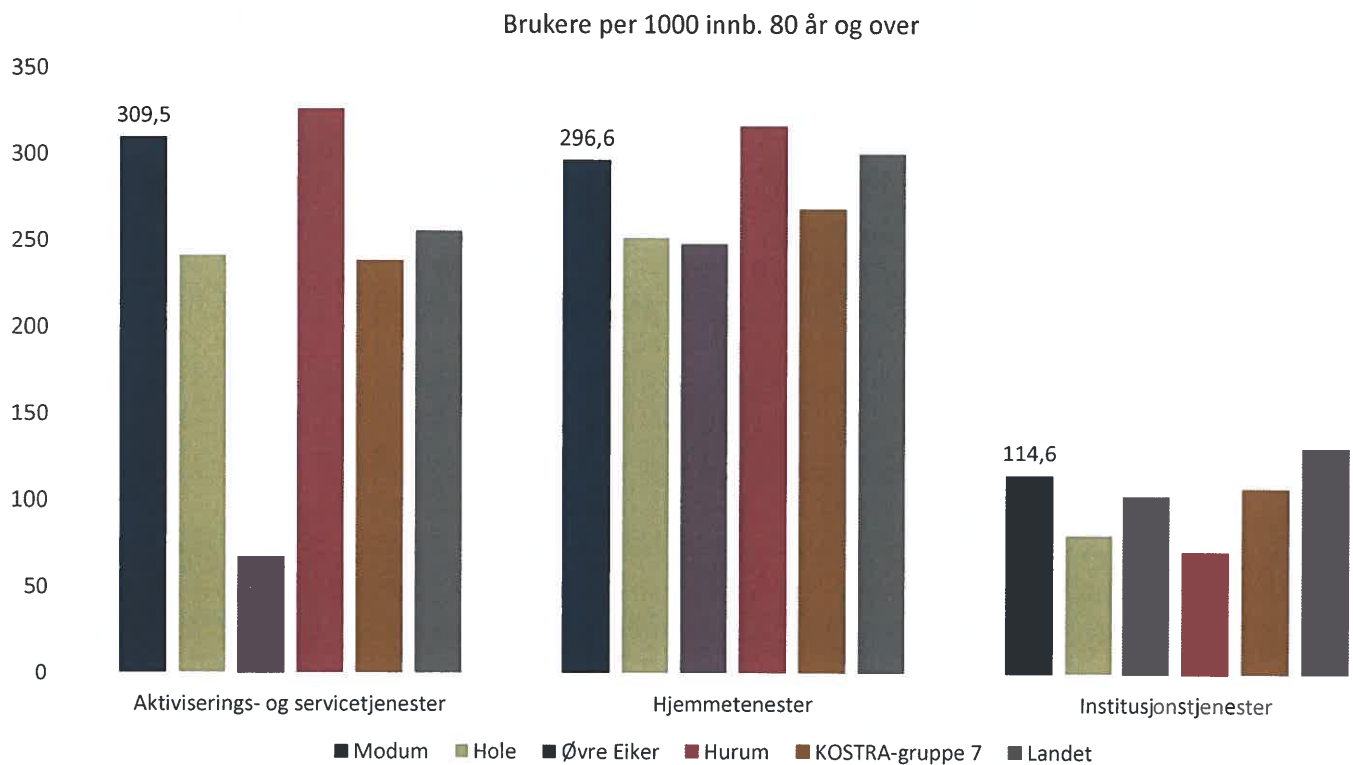
Brukere per 1000 innb. på ulike tjenestegrupper innb. 0-66 år 2019. Kilde: KOSTRA

Brukere per 1000 innbyggere 67-79 år 2019

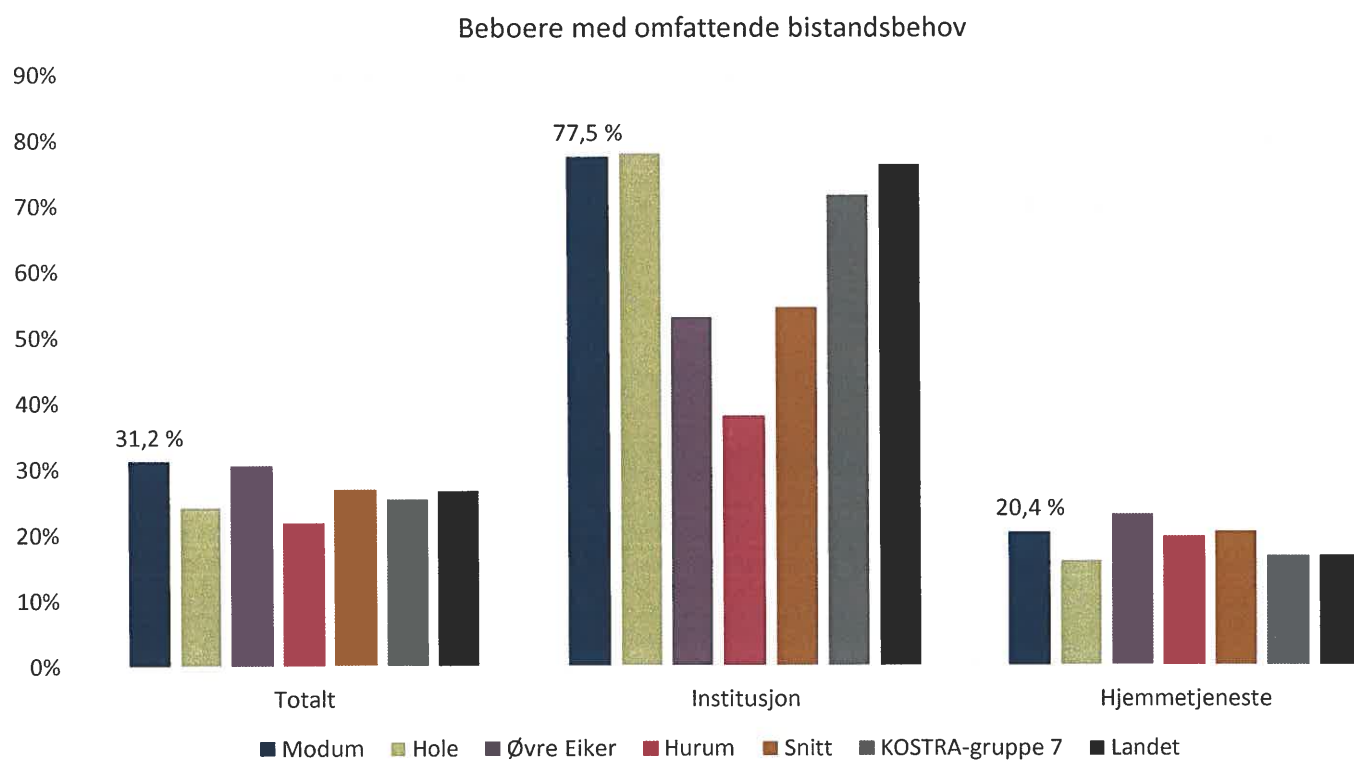
Brukere per 1000 innb. på ulike tjenestegrupper innb. 67-79 år 2019. Kilde: KOSTRA

Brukere per 1000 innbyggere 80 år og over 2019

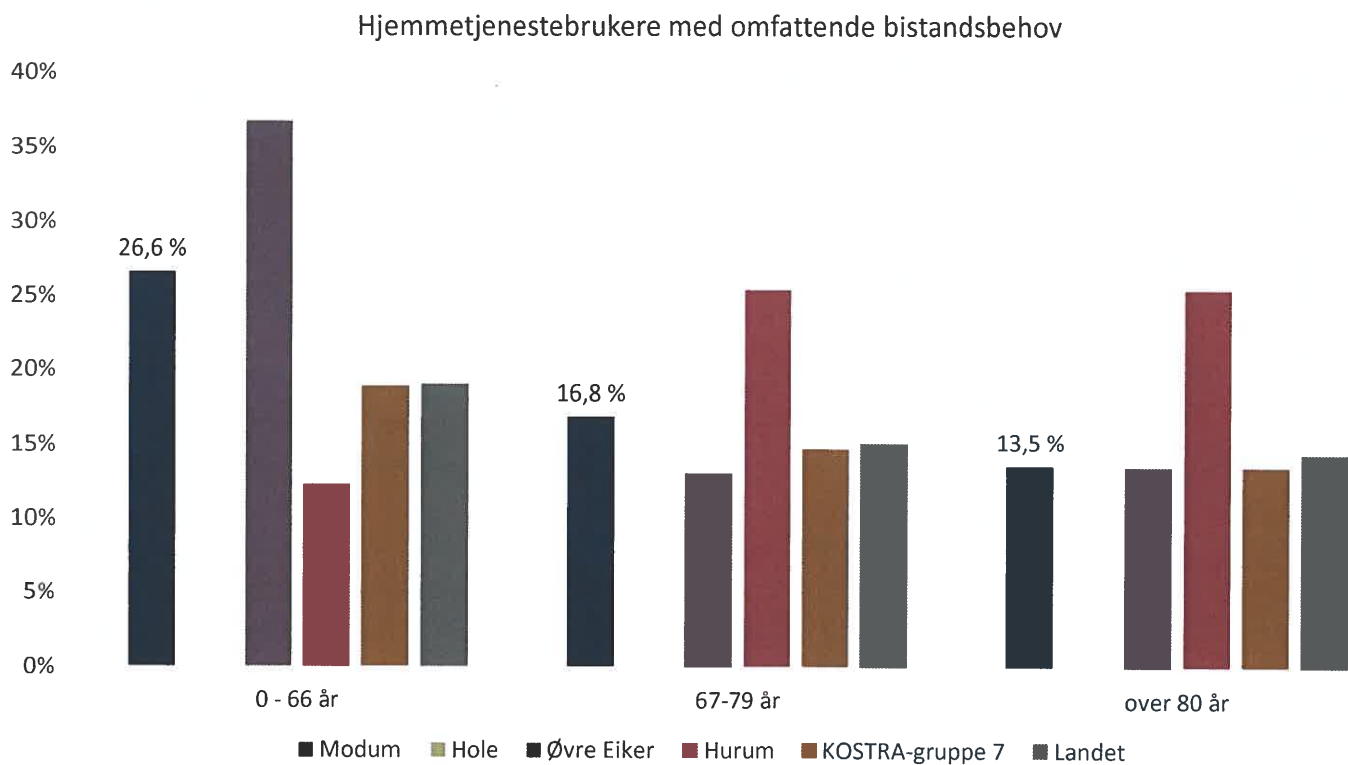
Brukere per 1000 innb. på ulike tjenestegrupper innb. 80 år og over 2019. Kilde: KOSTRA

Beboere med omfattende bistandsbehov 2019

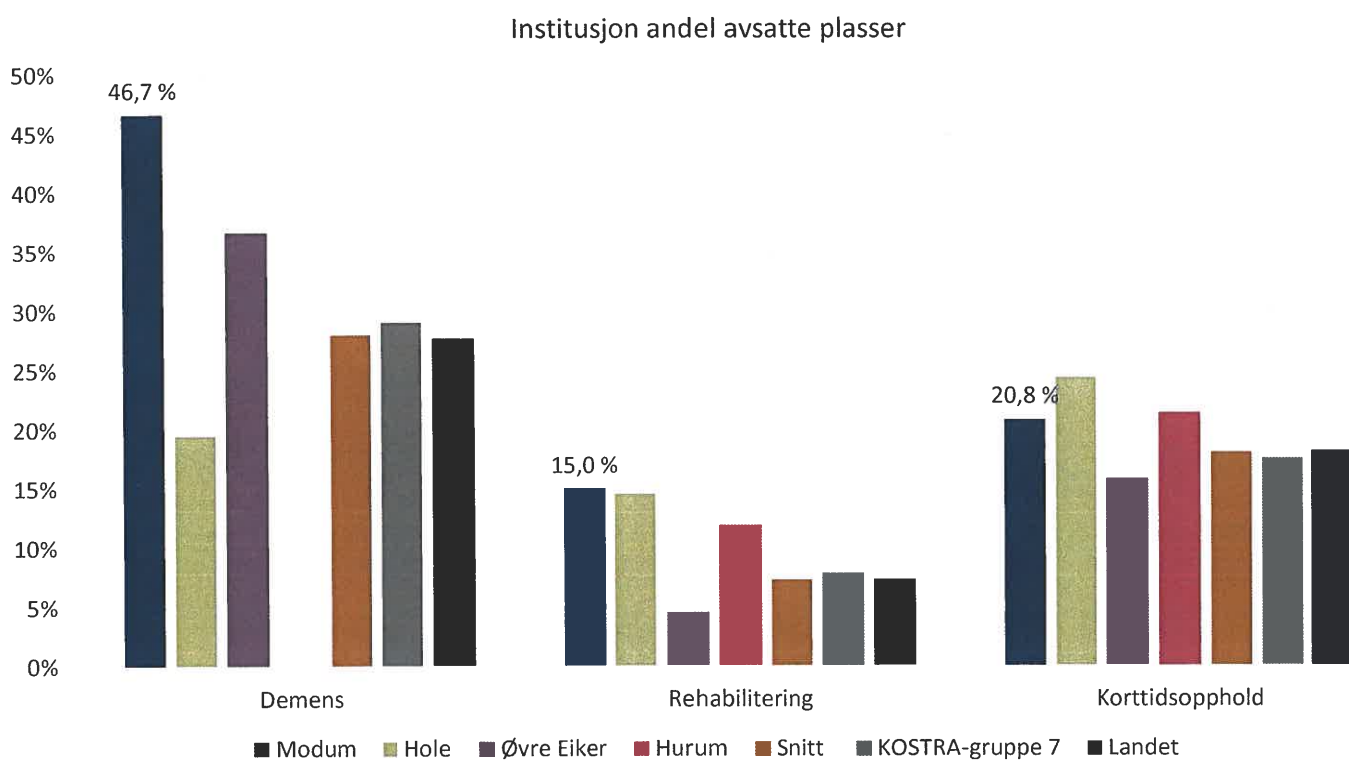
Beboere med omfattende bistandsbehov 2019. Kilde: KOSTRA

Hjemmetjenestebrukere med omfattende bistandsbehov

Beboere i hjemmetjeneste med omfattende bistandsbehov 2019. Kilde: KOSTRA

Institusjon andel plasser avsatt til demens, rehabilitering og korttidsopphold

Institusjon andel avsatte plasser til demens, rehabilitering og korttidsopphold 2019. Kilde: KOSTRA

Supplerende nøkkeltall pleie og omsorg 2019

Supplerende nøkkeltall PLO, 2019. Kilde: KOSTRA

	Modum	Hole	Øvre Eiker	Hurum	KOSTRA- gruppe 7	Landet
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	335,2	284,6	252,9	262,3	257,3	300,2
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	36,5	32,0	31,9	35,8	30,0	31,3
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	80,4	81,8	79,4	71,9	77,0	77,5
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	29,7	25,2	24,8	31,6	27,8	30,0
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	48,0	57,8	41,0	44,5	52,2	47,8
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	11,3	8,0	10,3	7,1	10,6	12,1
Andel beboere 80 år og over i bolig m/ fast tilknyttet bemanning hele døgnet (prosent)	32,3	100,0	47,1	0,0	31,9	34,2
Andel innbyggere 80 år og over i bolig m/ fast tilknyttet bemanning hele døgnet (prosent)	5,9	3,8	5,5	0,0	3,0	3,6
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	100,0	100,0	87,2	73,3	88,8	89,3
Andel private institusjonsplasser (prosent)	0,0	0,0	21,5	2,4	1,6	9,6
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,61	1,16	0,63	0,71	0,58	0,55
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (antall)	0,83	0,99	0,34	2,14	0,49	0,43

Pleiefaktor Modum kommune – detaljert oversikt

	Beboere	Pleiefaktor
Institusjonstjeneste		
Modumheimen A0	8	1,1
Modumheimen A1	16	0,7
Modumheimen A2	16	0,7
Modumheimen A3	16	0,7
Modumheimen A4	16	0,7
Modumheimen B-bygget	24	0,7
Modumheimen natt	96	0,1
Frydenberg	18	0,8
Bo- og dagsenter		
VBD B/C/D	30	0,5
VBD E/F/G	24	0,7
Psykisk helse/rus		
GBD	25	0,4
Geithusberga	12	0,4
Ludo-huset	4	
Tun funksjonshemmede		
Badeveien	9	2,8
Skolegata	19	0,8
Furulund	19	0,6
Ekornstua avlastning	8	1,2

Supplerende analyser kommuneøkonomi

Finansielle nøkkeltall

Sentrale finansielle nøkkeltall. I prosent av brutto driftsinntekter 2017-2019. Kilde: KOSTRA

	Modum			Hole	Øvre Eiker	Hurum	KOSTRA-gruppe 7	Landet
	2017	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019
Brutto driftsresultat	1,6	0,7	-0,2	-0,4	2,0	-2,3	0,8	0,6
Netto driftsresultat	2,1	1,6	1,2	0,3	1,7	-1,9	1,4	1,9
Finansutgifter	3,6	3,6	3,4	3,3	5,1	4,4	4,9	4,1
Disposisjonsfond	5,0	6,4	6,7	9,0	4,6	5,7	11,1	10,7
Netto lånegjeld	53,5	58,1	52,5	63,2	71,4	91,6	100,3	85,3

Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å forholde seg til et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, vil også rente og avdragsbelastningen (finansutgifter) bli lavere.

Nøkkeltallene på finans viser at Modum hadde noe svakere netto resultat og lavere nivå på disposisjonsfond enn landet for øvrig i 2019. Gjeldsgraden var noe lavere enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet i 2019.

Dokumentasjon av utviklingen i utgiftsutjevn. tilskudd/trekk 2018-2020 – fordelt på delkostnadsområder

Utgiftsutjevningen 2018-2020 – fordelt på delkostnadsområder. Modum kommune. Kilde: KMD/beregninger ved TF

Delkostnadsområder	Utslag fra delkostnadsnøkklene			Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Barnehage	0,8947	0,8917	0,8718	-12 177	-12 995	-15 880
Administrasjon	0,9699	0,9690	0,9820	-1 732	-1 839	-1 135
Landbruk	1,8711	1,8824	1,9038	1 286	1 313	1 492
Grunnskole	0,9327	0,9540	0,9539	-12 065	-8 562	-8 976
Pleie og omsorg	1,1097	1,1148	1,1079	26 239	28 882	29 024
Kommunehelse	1,0075	1,0107	1,0198	255	393	804
Barnevern	1,0403	1,0151	0,9966	1 117	483	-111
Sosialtjeneste	1,0393	1,0124	1,0184	1 572	521	821
Kostnadsindeks	1,0065	1,0112	1,0078	4 498	8 179	5 974
Nto vir. n. statl/priv. skoler				4 892	5 339	5 687
Sum utgiftsutjevn m.m.				9 390	13 518	11 661

Netto driftsutgifter og utgiftsbehov på sentrale tjenesteområder 2019

Netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB

	Modum	Hole	Øvre Eiker	Hurum	Gjennomsnitt sammenligningskommuner	Gjennomsnitt K-gr. 7
Barnehage	8 835	9 146	8 627	6 420	8 135	9 170
Administrasjon	4 521	5 743	3 894	4 776	4 481	4 646
Landbruk	165	116	147	196	154	115
Grunnskole	12 868	15 845	12 254	13 792	13 347	14 678
Pleie og omsorg	21 623	19 550	17 115	20 642	18 521	16 881
Kommunehelse	3 094	3 004	2 784	2 346	2 708	2 749
Barnevern	2 211	1 662	2 257	2 277	2 149	2 013
Sosialtjeneste	1 915	1 600	1 782	2 272	1 878	1 895

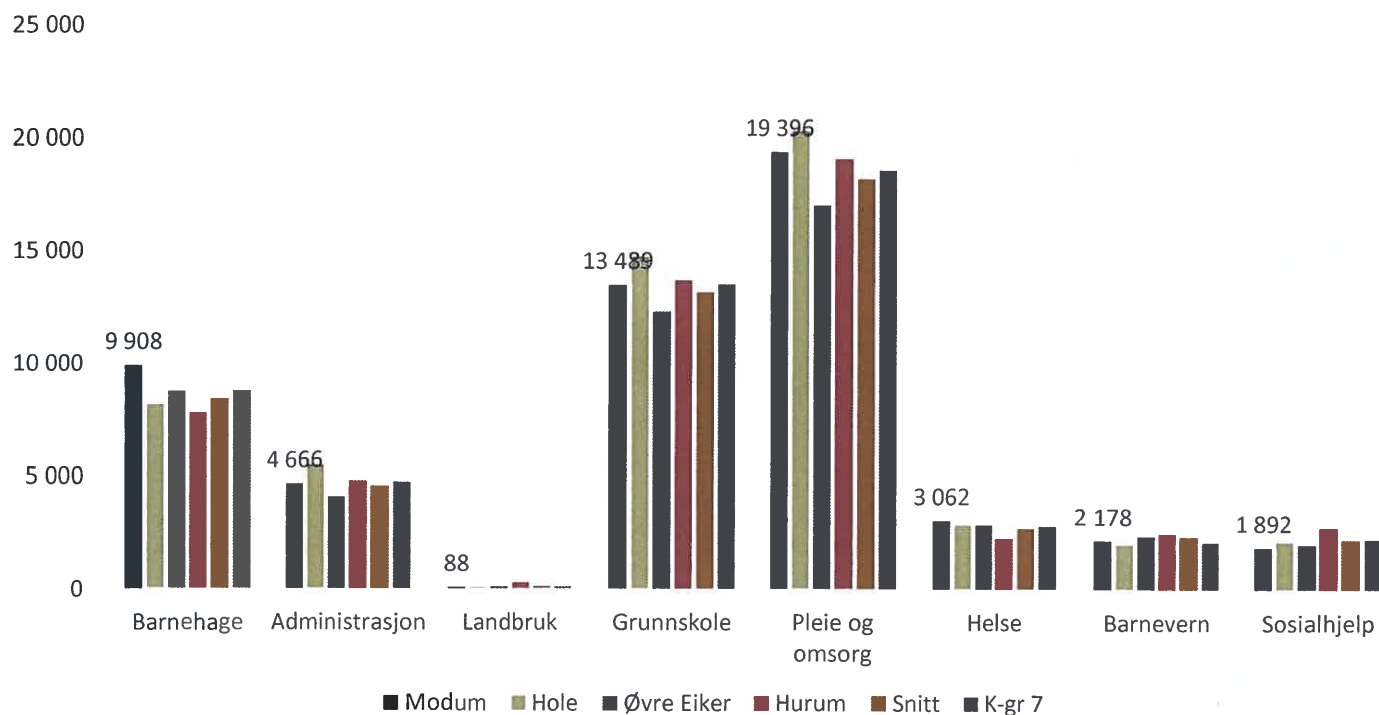
Kostnadsindeks fordelt på ulike delkostnadsområder og korrigerte frie inntekter 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

	Modum	Hole	Øvre Eiker	Hurum	Gjennomsnitt sammenligningskommuner	Gjennomsnitt K-gr. 7
Barnehage	0,8917	1,1189	0,9857	0,8219	0,9672	1,0319
Administrasjon	0,9690	1,0421	0,9537	1,0025	0,9835	0,9868
Landbruk	1,8324	1,2672	1,2685	0,6804	1,1108	1,0964
Grunnskole	0,9540	1,0747	0,9944	1,0074	1,0131	1,0823
Pleie og omsorg	1,1148	0,9609	1,0048	1,0811	1,0169	0,9190
Kommunehelse	1,0107	1,0508	0,9697	1,0377	1,0033	0,9859
Barnevern	1,0151	0,8289	0,9478	0,9163	0,9168	0,9473
Sosialtjeneste	1,0124	0,7544	0,8843	0,8256	0,8440	0,8282
Kostnadsindeks	1,0112	1,0100	0,9842	0,9883	0,9902	0,9845
Korrigerte frie inntekter*	92	95	90	91	91	93

*) Korrigerte frie inntekter 2019 (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruksfond. og fordel DA). I pst. av landsgjennomsnittet av inntekt per innb. Landsgjennomsnittet=100

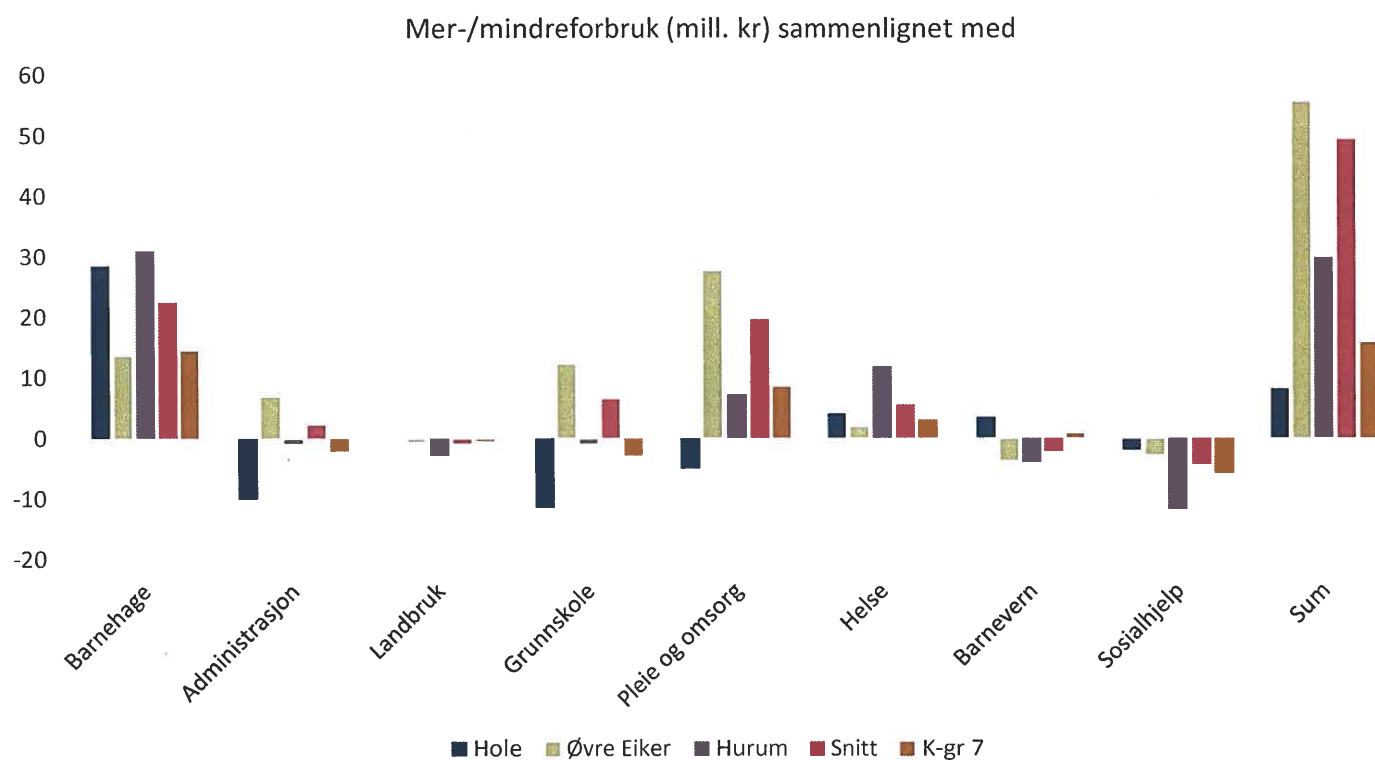
Netto driftsutgifter og utgiftsbehov på sentrale tjenesteområder 2019 (forts.)

Utgiftsjusterte netto driftsutgifter i kr per innbygger 2019

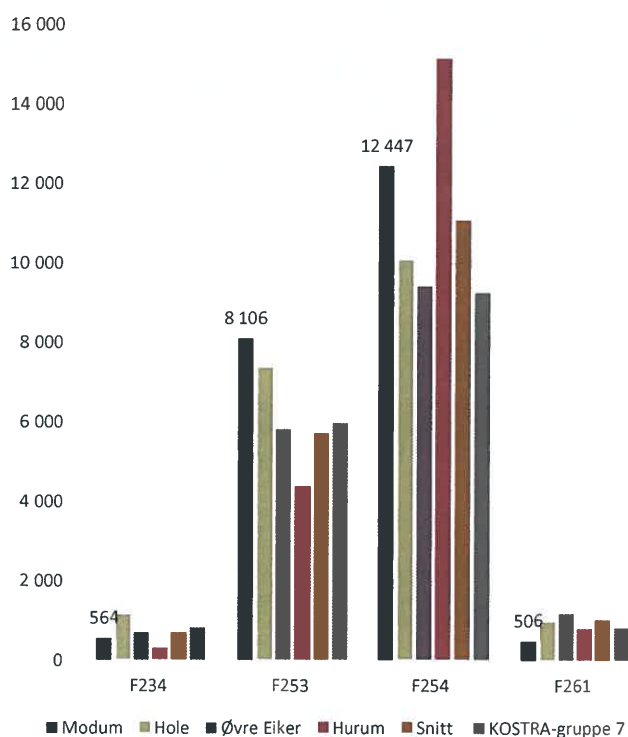
Utgiftsjusterte netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Sammenligning av ressursbruk mot KOSTRA-gruppe 7 og aktuelle referansekommuner 2019

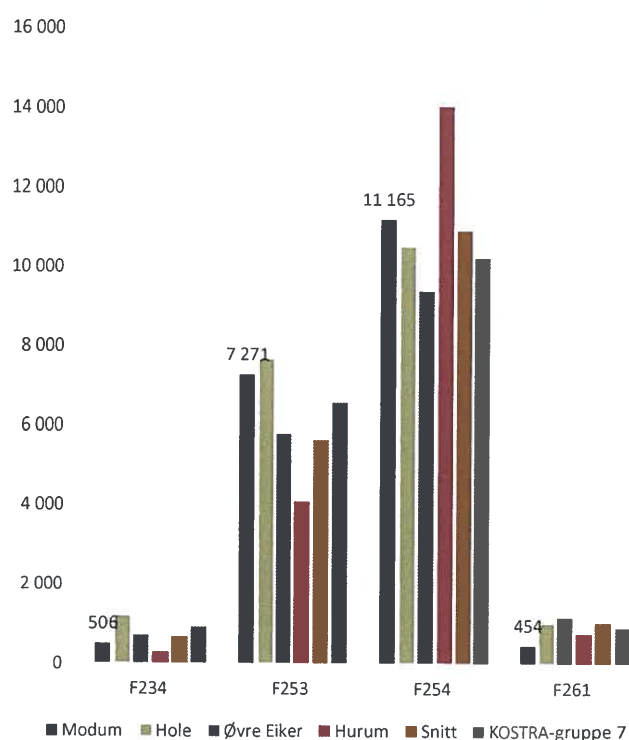

Mer-/mindreforbruk Modum kommune 2019. Sammenligningskommuner og gjennomsnitt K.gr. 7. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Netto driftsutgifter og utgiftsbehov på PLO

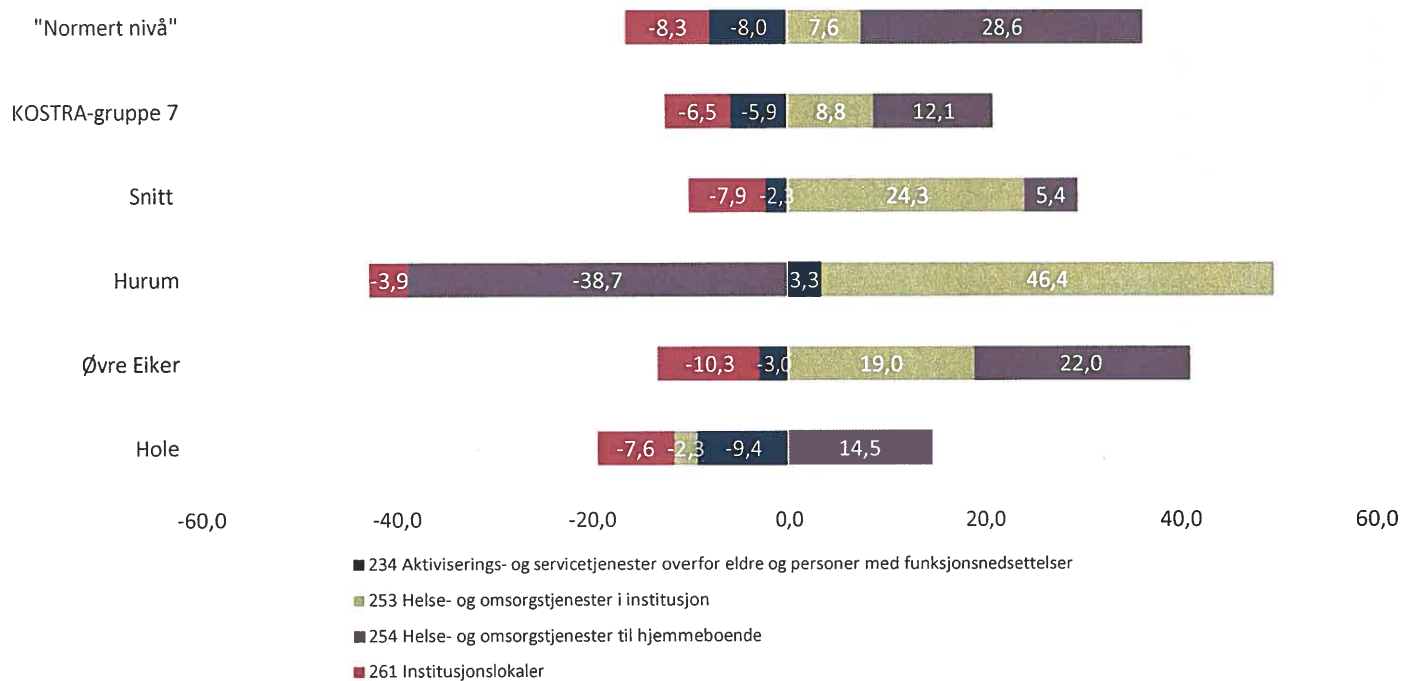
Netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Utgiftsjusterte netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Netto driftsutgifter og utgiftsbehov på PLO

Mer-/mindreforbruk (mill. kr) sammenlignet med

Mer-/mindreforbruk Modum 2019. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Supplerende analyser framtidig tjenestebehov

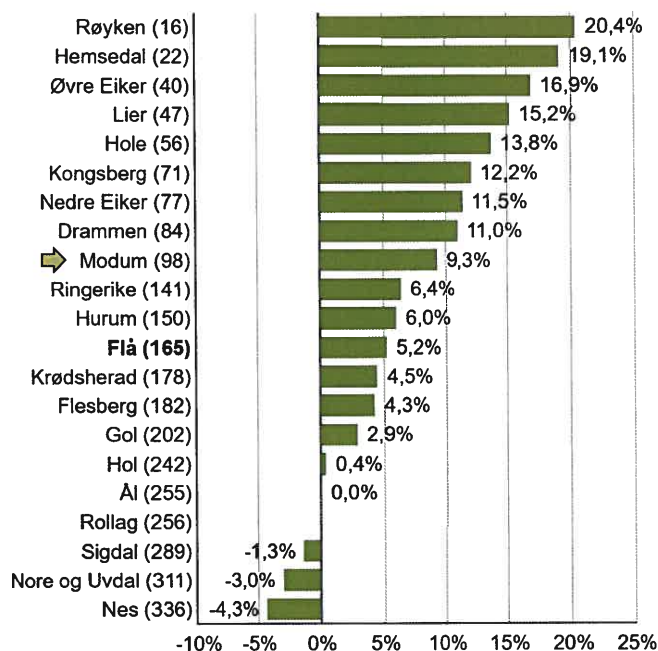
Scenarier for Modum

- Vi har laget ulike scenarier for befolkningsframskrivinger for Modum basert på ulike verdier av attraktivitet for bosetting og næringsliv. Filosofien bak dette er at kommuner kan påvirke sin egen vekst gjennom sin attraktivitet for bosetting og næringsliv. Attraktivitetsverdiene er hentet fra analysene av attraktivitet for de ti siste årene. Alle scenariene tar utgangspunkt i at SSBs framskriving for nasjonal befolkningsvekst skal bli som i hovedalternativet, men tar hensyn til ulike verdier av attraktiviteten for Modum.
 - I scenariet med høy attraktivitet ligger verdien for attraktivitet på 0,8-kvantilen, det vil si at attraktivitetsverdiene er bedre enn 80 prosent av alle kommunene. I scenariet med lav attraktivitet ligger verdien for attraktivitet på 0,2-kvantilen.
 - I middelalternativet (normal) er både bosteds- og næringsattraktiviteten er lik null. Det betyr at både flyttetallene og arbeidsplassveksten i næringslivet er lik forventet verdi. Dette siste scenariet regner vi for å være det sannsynlige, der- som Modums utvikling blir akkurat som forventet. I dette scenariet er Modum verken attraktiv eller lite attraktiv. Dette betyr ikke at Modum ikke forsøker å skape attraktivitet, men at deres innsats for å bli attraktive gir like gode resultater og er like effektiv som innsatsen til en gjennomsnittlig kommune. For mange kommuner kan en slik forventet utvikling være svakere enn det SSB (MMMM) legger til grunn.

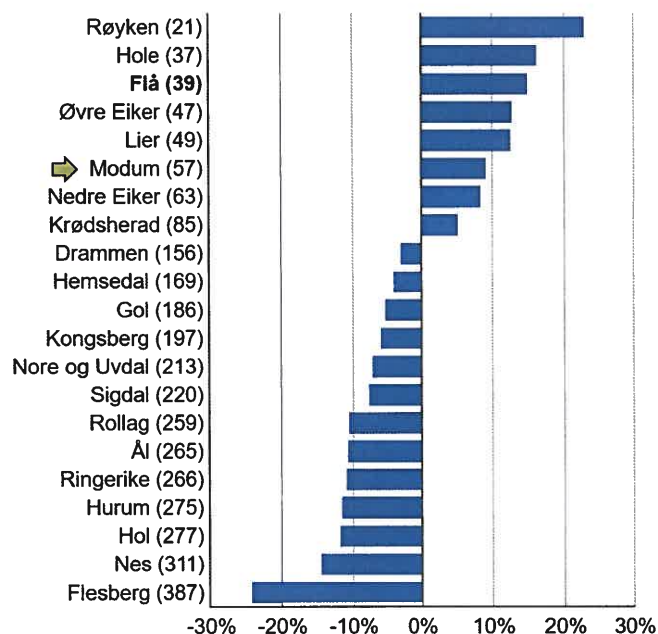
Attraktivitet for bosetting og næringsliv

- Når det gjelder både befolkningsutvikling og arbeidsplassutvikling rangeres Modum blant de bedre kommunene i Buskerud siste 10 år.
- På samlet attraktivitet for bosetting og næringsliv rangeres Modum som nummer 57 av 422 kommuner i landet siste 10 år.
- Attraktive steder er de stedene som oppnår sterkere vekst enn forventet.
 - Bostedsattraktivitet: Den nasjonale innvandringen, det sentraliserte flyttemønsteret og arbeidsplassutviklingen i de omkringliggende stedene («nabovekst») utgjør til sammen strukturelle forhold som påvirker nettoflyttingen til kommunen.
 - Modum rangert som nummer 113 av 422 kommuner i landet siste 10 år.
 - Næringsattraktivitet: Den nasjonale veksten, bransjesammensetningen på stedet og befolkningsveksten har sterk betydning for arbeidsplassveksten i næringslivet på et sted.
 - Modum rangert som nummer 73 av 422 kommuner i landet siste 10 år.

Utvikling befolkning og arbeidsplasser siste 10 år

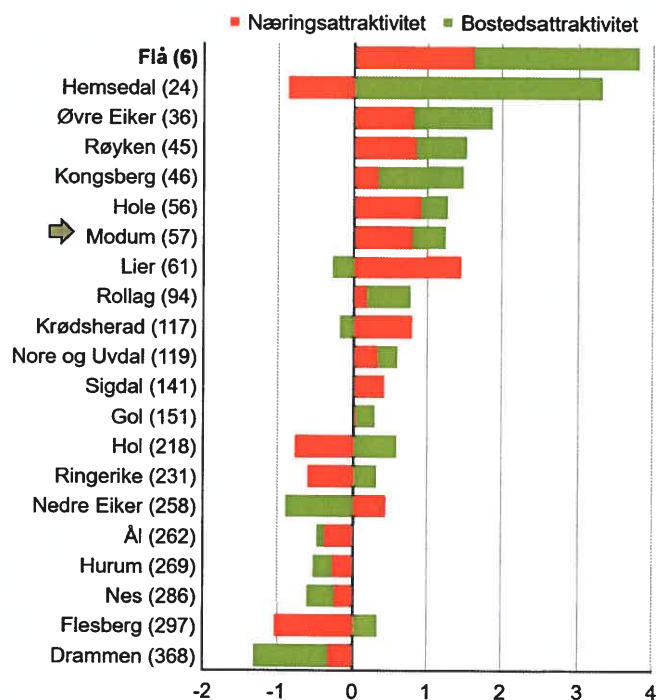
Befolkningsutvikling i perioden 2010-2019. Buskerud. Kilde: SSB/TF

Relativ arbeidsplassvekst i næringslivet i perioden 2010-2019. Buskerud. Kilde: SSB/TF

Attraktivitet for bosetting og næringsliv siste 10 år

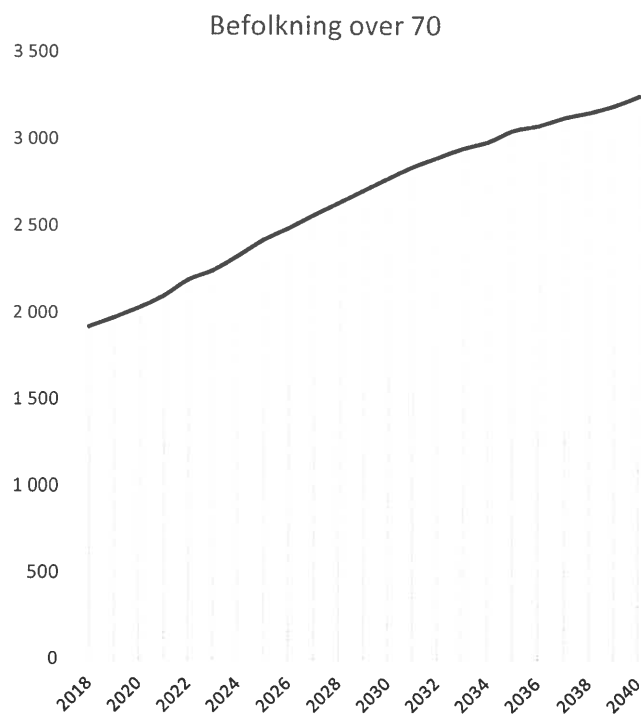
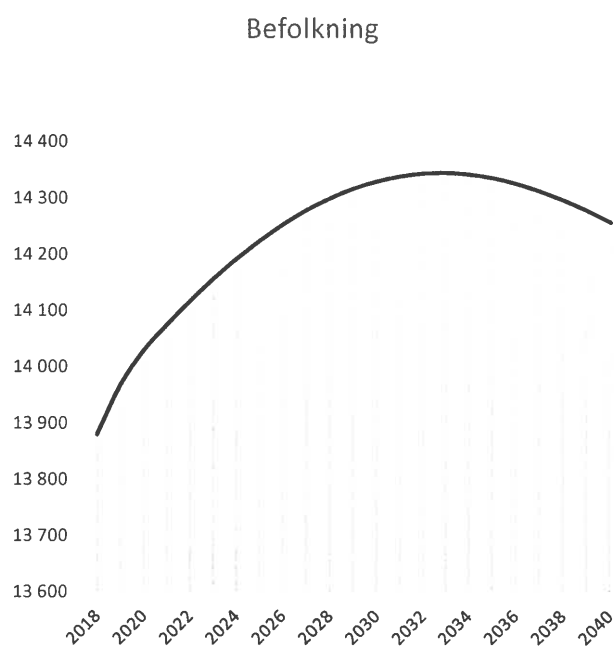
- I figuren viser vi hvor attraktive kommunene i Buskerud har vært for bosetting og næringsliv de ti siste årene. Modum kommune er rangert som nummer 57 av landets 422 kommuner.

Samlet attraktivitet i perioden 2010-2019. Buskerud. Kilde: TF

Supplerende analyser framtidig behov for omsorgsplasser

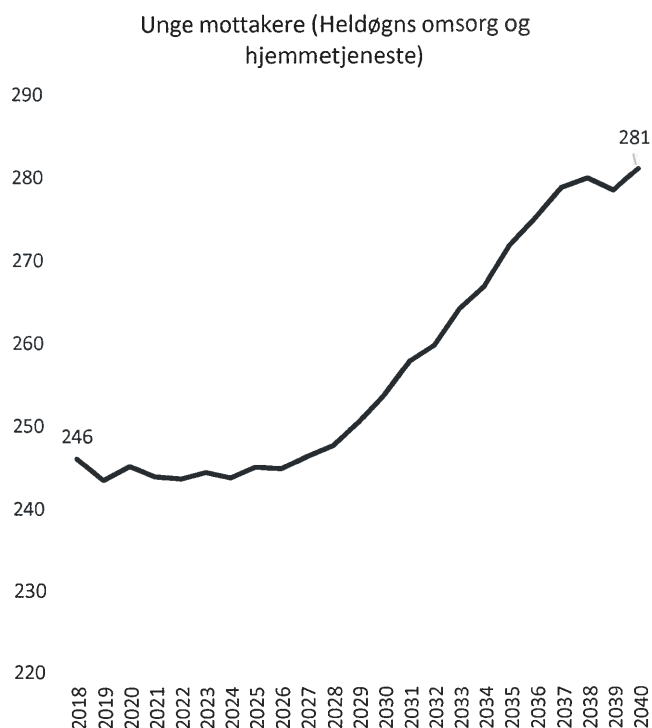
Befolkningsutvikling fram til 2040

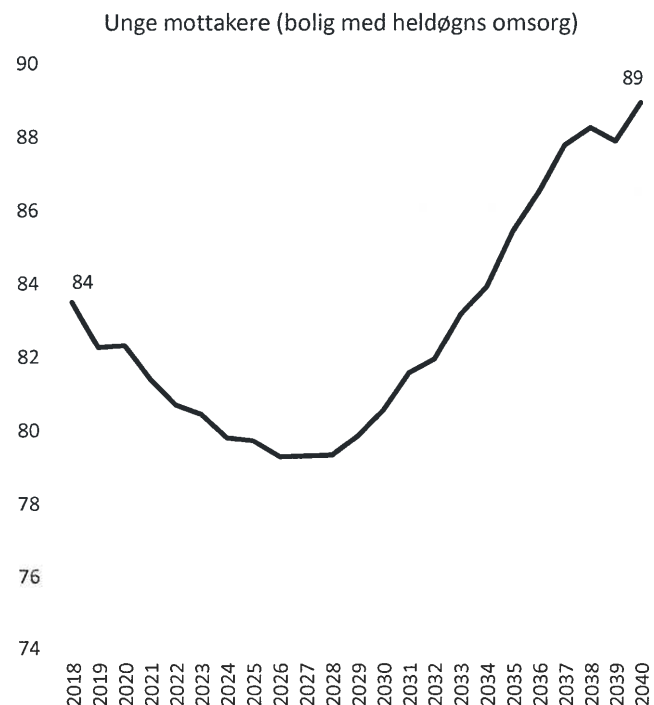
Befolkningsframskrivninger Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

Befolkningsframskrivninger Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

Unge mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjeneste

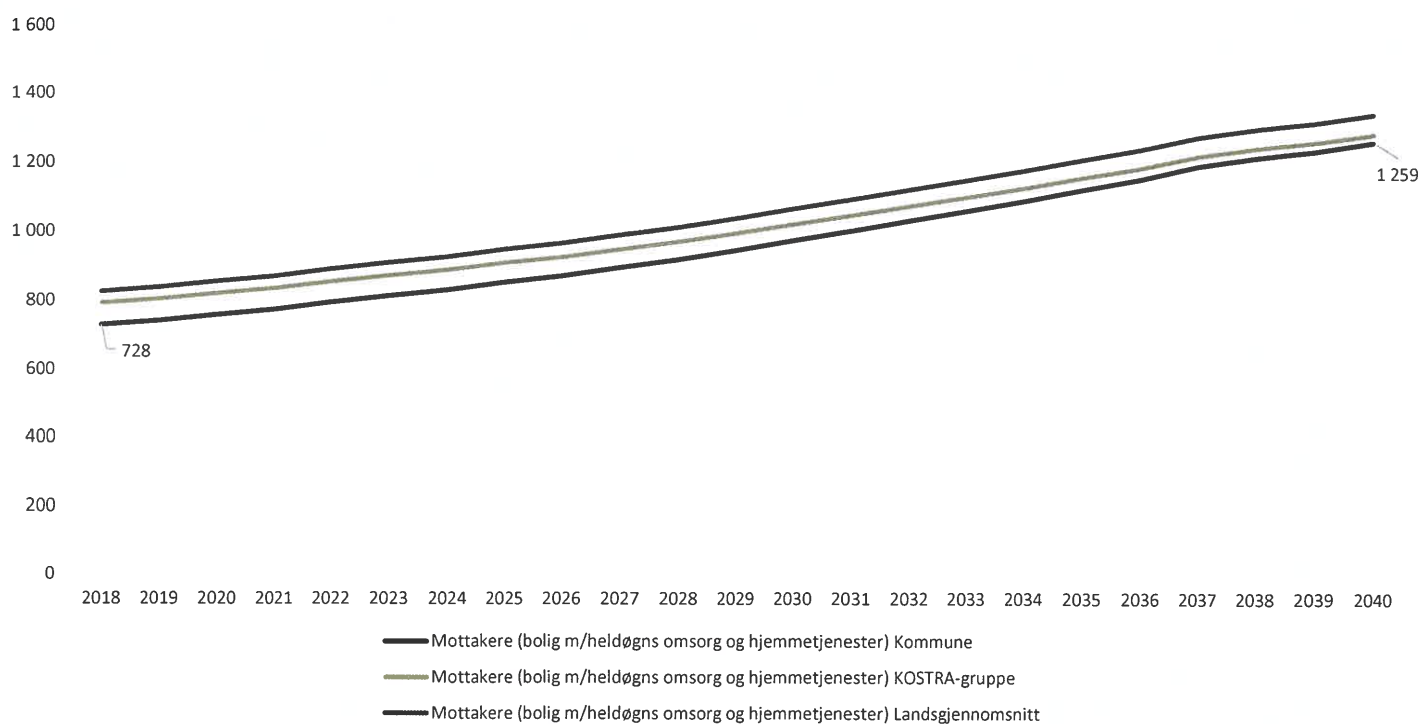
Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. Under 66 år. Modum kommune. 2018-2040. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg. Under 66 år. Modum kommune. 2018-2040. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

Sammenligning mot KOSTRA-gruppe og landet*

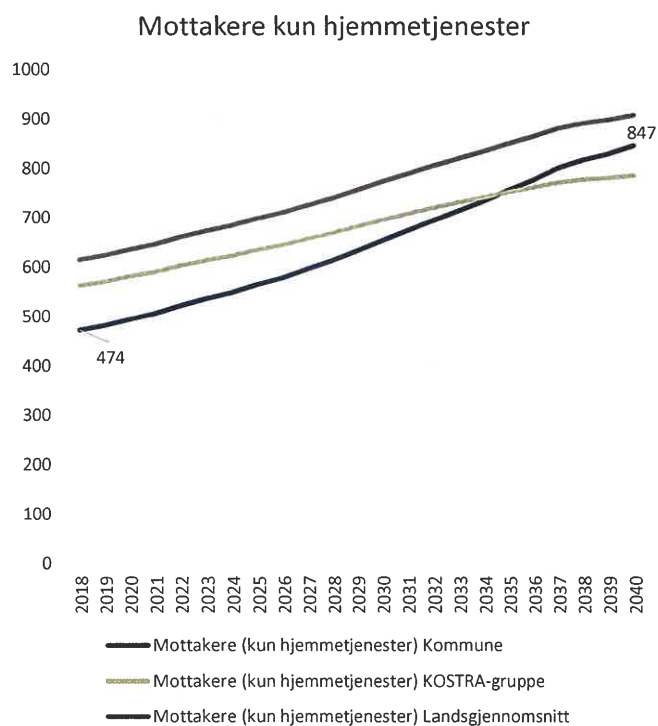
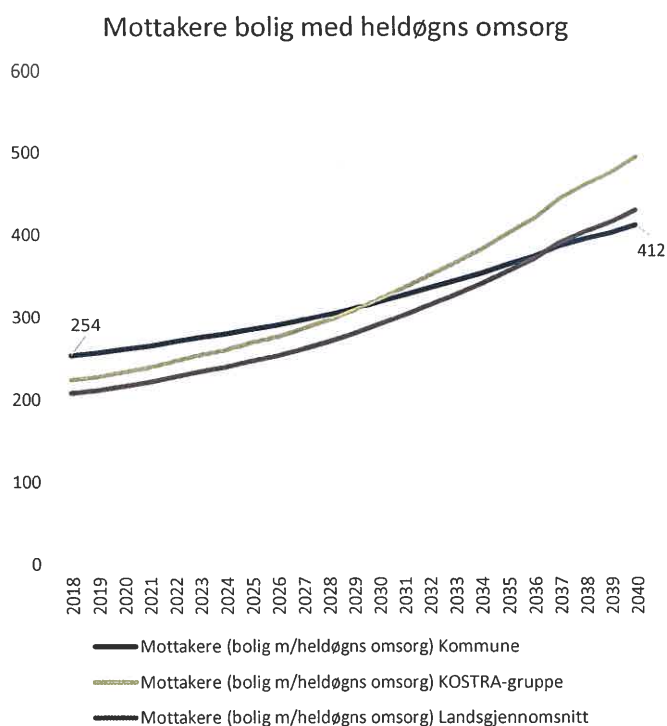
Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. 2018-2040. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

*) Dette er tall som viser hvordan framskrevne verdier av variablene ville vært dersom den aktuelle kommunen var som en gjennomsnittskommunen i KOSTRA-gruppen, eller som en nasjonal gjennomsnittskommune

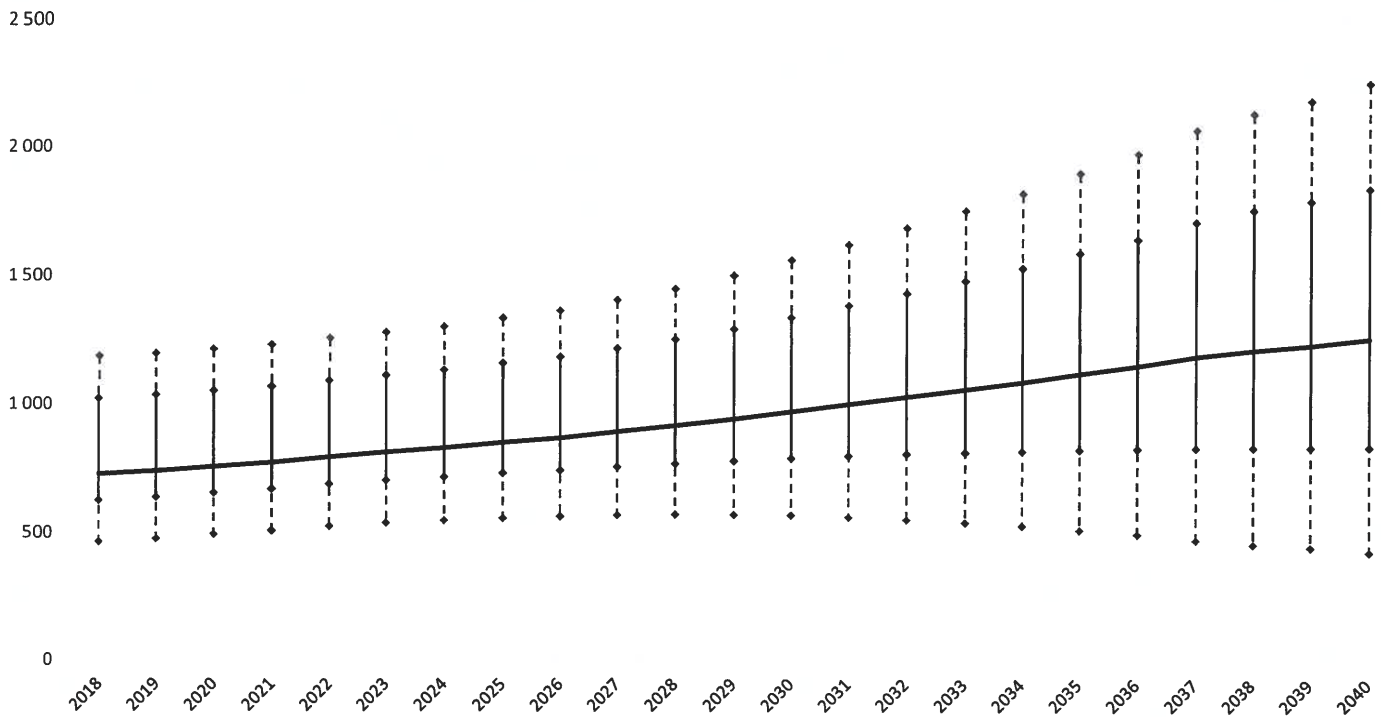
Sammenligning mot KOSTRA-gruppe og landet (2)*

*): Dette er tall som viser hvordan framskrevne verdier av variablene ville vært dersom den aktuelle kommunen var som en gjennomsnittskommunen i KOSTRA-gruppen, eller som en nasjonal gjennomsnittskommune

Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjeneste*

Mottakere (bolig m/heldøgns omsorg og hjemmetjenester)

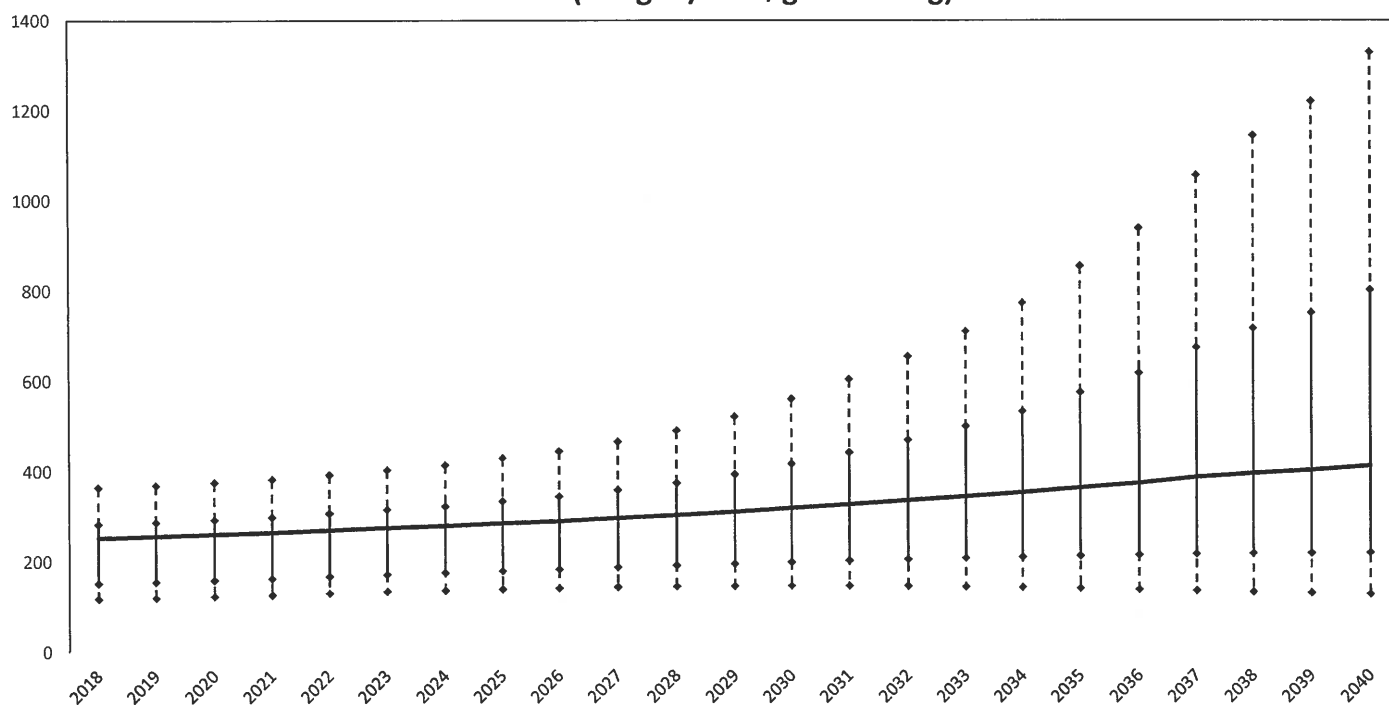

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. 2018-2040. Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

*): De vertikale linjene i grafene beskriver kommunevariasjon, disse linjene kan brukes til å se hvordan kommunen ligger an i forhold andre kommuner. Det kortet intervallet beskriver spredningen for 80 %, og det lange 99 %, av kommuner i Norge.

Mottakere bolig med heldøgns omsorg*

Mottakere (bolig m/heldøgns omsorg)

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg. 2018-2040. Modum kommune. TF framskriving M. Kilde: KS modell/TF

*): De vertikale linjene i grafene beskriver kommunevariasjon, disse linjene kan brukes til å se hvordan kommunen ligger an i forhold andre kommuner. Det kortere intervallet beskriver spredningen for 80 %, og det lange 99 %, av kommuner i Norge.

Alternative befolkningsframskrivinger

Mottakere totalt

	L	M	H
2018	728	728	728
2019	740	740	741
2020	756	757	758
2021	771	773	775
2022	792	794	797
2023	811	813	817
2024	827	830	835
2025	849	852	858
2026	867	870	878
2027	890	895	903
2028	913	918	928
2029	939	944	956
2030	967	973	987
2031	994	1 002	1 017
2032	1 023	1 031	1 048
2033	1 050	1 060	1 079
2034	1 078	1 088	1 110
2035	1 110	1 121	1 145
2036	1 139	1 152	1 178
2037	1 175	1 189	1 218
2038	1 198	1 214	1 245
2039	1 216	1 233	1 268
2040	1 211	1 259	1 298
Endr.	-19		38

Mottakere bolig med heldøgns omsorg

	L	M	H
2018	254	254	254
2019	258	258	258
2020	262	262	263
2021	266	266	268
2022	271	271	274
2023	276	276	280
2024	280	280	285
2025	286	286	292
2026	291	291	297
2027	297	297	305
2028	304	304	312
2029	311	311	320
2030	320	319	329
2031	328	327	338
2032	337	336	348
2033	346	345	357
2034	356	354	367
2035	367	364	378
2036	378	374	388
2037	391	387	402
2038	401	396	411
2039	408	403	418
2040	419	412	429
Endr.	7		16

Mottakere kun hjemmetjenester

	L	M	H
2018	474	474	474
2019	482	483	482
2020	495	495	495
2021	506	507	507
2022	521	523	529
2023	535	537	537
2024	547	550	550
2025	563	566	567
2026	576	579	580
2027	593	597	599
2028	609	614	616
2029	627	634	636
2030	647	654	658
2031	666	674	679
2032	685	695	700
2033	704	715	722
2034	721	735	743
2035	743	757	767
2036	761	777	789
2037	783	802	816
2038	798	818	835
2039	808	831	849
2040	822	847	869
Endr.	-25		22

Endring i produktivitet

Mottakere totalt				Mottakere bolig med heldøgns omsorg				Mottakere kun hjemmetjenester			
	Ingen	2 prosent	7 prosent		Ingen	2 prosent	7 prosent		Ingen	2 prosent	7 prosent
2018	728	728	728	2018	254	254	254	2018	474	474	474
2019	740	740	740	2019	258	258	257	2019	482	483	483
2020	757	757	757	2020	262	262	261	2020	495	495	496
2021	773	773	773	2021	266	266	264	2021	506	507	509
2022	794	794	794	2022	272	271	269	2022	522	523	525
2023	813	813	813	2023	277	276	273	2023	536	537	540
2024	830	830	830	2024	282	280	276	2024	548	550	553
2025	852	852	852	2025	288	286	281	2025	564	566	571
2026	870	870	870	2026	293	291	285	2026	577	579	585
2027	895	895	895	2027	300	297	291	2027	595	597	603
2028	918	918	918	2028	306	304	297	2028	612	614	621
2029	944	944	944	2029	314	311	303	2029	630	634	641
2030	973	973	973	2030	323	319	310	2030	651	654	663
2031	1 002	1 002	1 002	2031	331	327	318	2031	671	674	684
2032	1 031	1 031	1 031	2032	340	336	325	2032	691	695	706
2033	1 060	1 060	1 060	2033	350	345	333	2033	710	715	727
2034	1 088	1 088	1 088	2034	359	354	341	2034	729	735	748
2035	1 121	1 121	1 121	2035	370	364	350	2035	751	757	771
2036	1 152	1 152	1 152	2036	381	374	359	2036	771	777	793
2037	1 189	1 189	1 189	2037	394	387	370	2037	795	802	819
2038	1 214	1 214	1 214	2038	403	396	378	2038	811	818	836
2039	1 233	1 233	1 233	2039	411	403	383	2039	823	831	850
2040	1 259	1 259	1 259	2040	421	412	391	2040	839	847	868
Endr.		-	-	Endr.		-8	-29	Endr.		8	29

Saktere aldring

Mottakere totalt

	Nei	Rate 0,05	Rate 0,1
2018	728	728	728
2019	740	717	717
2020	757	725	725
2021	773	744	737
2022	794	748	738
2023	813	760	756
2024	830	792	768
2025	852	820	787
2026	870	837	799
2027	895	846	803
2028	918	856	825
2029	944	896	842
2030	973	918	854
2031	1 002	946	887
2032	1 031	964	904
2033	1 060	988	911
2034	1 088	1 016	924
2035	1 121	1 032	948
2036	1 152	1 066	957
2037	1 189	1 095	962
2038	1 214	1 126	981
2039	1 233	1 136	1 009
2040	1 259	1 163	1 014
Endr.		-96	-245

Mottakere bolig med heldøgns omsorg

	Nei	Rate 0,05	Rate 0,1
2018	254	254	254
2019	258	252	252
2020	262	254	254
2021	266	259	257
2022	271	260	257
2023	276	263	261
2024	280	270	264
2025	286	277	269
2026	291	282	272
2027	297	284	273
2028	304	287	278
2029	311	297	283
2030	319	303	286
2031	327	311	294
2032	336	316	299
2033	345	323	300
2034	354	331	304
2035	364	336	310
2036	374	346	313
2037	387	355	314
2038	396	365	319
2039	403	368	327
2040	412	377	328
Endr.		-35	-84

Mottakere kun hjemmetjenester

	Nei	Rate 0,05	Rate 0,1
2018	474	4 4	4
2019	483	465	465
2020	495	471	47
2021	507	485	480
2022	523	488	8
2023	537	498	494
2024	550	521	503
2025	566	542	518
2026	579	555	527
2027	597	562	530
2028	614	570	547
2029	634	599	559
2030	654	615	569
2031	674	635	593
2032	695	648	605
2033	715	665	611
2034	735	685	620
2035	757	697	638
2036	777	7 0	644
2037	802	740	648
2038	818	761	662
2039	831	768	682
2040	847	786	686
Endr.		-61	-161

Referanser

- Borge, L.E. og Nyhus, H. (2011): Kostnadsanalyse av alternative boformer for eldre. SØF-rapport nr. 04/11
- Kjellberg, Ibsen & Kjellberg (2011) Fra pleje og omsorg til rehabilitering. Erfaringer fra Fredericia Kommune
- Hjelmbrække, S., Løyland, K., Møller, G. & Vardheim, I. (2011). Kostnader og kvalitet i pleie- og omsorgssektoren. TF-rapport nr. 280. Telemarksforskning.
- NOU 2005: 18 *Fordeling, forenkling og forbedring*. Kommunal- og regionaldepartementet.
- NOU 2011: 11 *Innovasjon i omsorg*. Helse- og omsorgsdepartementet.
- Paulsen B, Harsvik T, Halvorsen T et al. (2004), Bemanning og tjenestetilbud i sykehjem. Trondheim: SINTEF Helse
- Stortingsmelding nr. 16 (2010-2011). Nasjonal helse- og omsorgsplan. (Oslo): Helse- og omsorgsdepartementet. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-16-20102011.html?id=639794>
- Stortingsmelding nr. 50 (1996–1997): Handlingsplan for eldreomsorgen.
- Trygghet- respekt- kvalitet. Sosial- og helsedepartementet.